

חיל-הים

ה ת ו כ ן :

עמ'	
3	1. והיה מחנה חיל הים טהור
4	2. אכן, יש צי...
7	3. הציצו ו... כתבו
8	4. ולך עשה מכל זה ספרות
9	5. אגף כח האדם
13	6. פה תקום אקדמיה ימית
14	7. פקודת יום
15	8. אנו לומדים "קשר"
17	9. למרחבי הים
21	10. הצי הרוסי
24	11. הקרב הראשון
27	12. מסע המשיטים
30	13. צוללת גמד
31	14. סיירת מוציאה עתון
32	15. "סונאר" ו"אסדיק"
33	16. אל תירא מפחד פתאם
34	17. גם זו מחלה
35	18. האמן בתוכנו
36	19. זאן דוד
37	20. מדים
38	21. מושיקו
40	22. דבר כאות נפשך
41	23. כטוב לבם של ימאים
42	24. תשבץ
43	25. ספורט

הצלום בשער — צלום רשמי של חיל הים
 שרטוט שער החוברת — ד. גל בע
 צלומים בחוברת — צלומים רשמיים,
 ב. כרמי, י. אביאל, י. הבר, שריה
 כותרות, שרטוטים וקריקטורות —
 ד. גל בע, מ. אריה, ריי
 האחראי: מחלקת התרבות של חיל הים
 כתובת המערכת: מטה חיל הים, תרבות, ת"א

דפוס "ספר", תל-אביב

היכל הים

דצמבר 1948

חוברת ו.

כסלו תש"ט

אריה אחנה חיל-הים סהור

ישנה תורה שאנחנו חייבים ללמוד אותה, כי עדיין חדשה היא עמנו מאוד: נאמנות למדינת ישראל, נאמנות לממשלה הנקראת על ידי העם לבחן במדינה. לכל ממשלה שתקרא ע"י העם אכולי אש ורה של כתתיות אנחנו ועדיין לא למדנו לשום גבול בין חיי האזרח ואיש הצבא. נאמנותו של הצבא למדינה — היא בלבד הערובה לחיים טובים ובטוחים בתוכה. כרתנו ברית עם המדינה, כל יחיד בתוכנו, לא בתוקף צו שהוטל עלינו, יחידה כמינה בעולם כולו היא בריתנו, ברית דמים היא שכרתנו למען המדינה. כל יחיד כרת ברית זאת למען הקימה, ולמען קיומה — זו השבועה שחייב כל אחד להשבע בלבו פנימה — נאמנות ללא סיוג למדינה ולממשלה שתקרא ע"י העם לבחן בתוכה. אל ישלמו בנו יצרים של אנרכיה, אנחנו כלנו, בנוי צי ישראל ומקומיו, סוללים בתוכו דרך של הקרבה אישית ופשטות ואי התפארות, הבו ונוסף לכך את הנאמנות, כאבן יסוד של הצי הישראלי, אל נגרר אחרי מחרחרי ריב ומדון, אם ישנם בתוכנו בכח הרבים — אתם הרבים — עשינו את כל אשר כבר בירינו היום, את כל הכח הזה שמפי זרים רק ירענו להעריך את כל ערכו, כאשר בכח הרבים לבנות וליצור, כן הוא בכחו של הצבא להקיא מתוכו את מחרחרי הריב המעטים, שכל הברה מתברכת בה.

אני קורא למפקדים, לקצינים ולמלחים: ראו את גודל המעשה שזכותם לעשותו, בשל היותכם ראשונים בו זכותם לכך, ואל תתנו כי יועם וזהר המעשה ע"י הולכי רכיל, הקיאו אותם מתוכם, והיה מחנה חיל הים טהור.

גרשון ז-ק

ראש השרות

א כ נ, י ש צ י ...

(עם בקור הרמטכל)

ישנו פאר מרעיש. הוא לא תמיד מובן מאליו. ישנו פאר המתקבל מאליו, מעוצר-כוח, מעצם ההתחוללות הפנימית של הדברים.

בשעה שיצאה מכוניתו של הרמטכל את מטה חיל-הים והמשמר דוגל נשקו ונס-המטה-הכללי התנופף חרש בראש שיירת המכוניות הצבאיות — חש היית את ה"מובן-מאליו" שברגע מהודר, תגיגי ומאופק זה.

שום הוד מיוחד, שום התרעשות מיוחדת — רק סימן של כוח שנצטבר והיה לעובדה.

קיצור, פשטות ותכליתיות — אלה הדברים שמלאו הרגשתו של איש-יבשה שעה שנתלוה, באופן צדדי לגמרי, לביקורו זה של הרמטכל בצי-ישראל. מסתבר שביקור זה לא בא לשם ראוה הדדית

חזק ואמץ!

דרך צלחה

שלום וברכה

שש מלים אלה היו הנאום היחידי שנשמע במשך יום תגיגי שלם בתוך ציבור גדול למדי — ובמדינה מוכת נאמת כשלנו, הרי זה שבח גדול באמת ואינו אלא מלמד על טיבו של אותו יום ועל טיבו של אותו ציבור.

כן, היה זה יום ביקורו של הרמטכל בבסיס חיל-הים ובשייטת-הקרב שלו, יום של ביקור צבאי תכליתי וענייני, שחשת בו כל העת את החתירה לתכלית, את האינטימיות הבלתי-יזוקה לתפאורות, של משפחת אנשים העוסקים בענין אחד, וקשרם ההדוק: הענין.

הרמטכל שומע הסברה מפי ראש מטה חיל הים

המצאתם ייזמתם של אלה אשר הפכו שבריר-כלים למכשירי-מלחמה קטלניים.

מה שצריך אולי אישי-בשה לאמור היא ה"מידה שוה" שהוא לומד מן הים על כלל צבאנו. כמה דומה הדרך, כמה שוים הנסיונות והכשלונות, וכמה מצליחה מסירות להציעדנו קדימה בכל שטח משטחי חיינו, מדינתנו, צבאנו! הרי אם תבדוק — כלום בחיל התותחנים אין המעשה התורז אותו מעשה, ובשריון, ובחיל-האוויר, ובחיל-הרגלים — בענין הרובים, בענין החטיבות ואמון — כלום אין אנו חוזרים ושומעים כל העת את אותו המעשה — כיצד נערמו הקשיים וכיצד באו המסירות והכשרון והעבירונו הלאה והרחק על אף הכל?

משמע חלוציות יקרה זו שפעמים אנו מרבים לגלגלה בלשוננו, לאו מלה ריקה היא! אפשר שבה טמין הסוד. והצי — צי של חלוצים, וקציניו — חלוצים, ומלחיו — חלוצים, ותותחניו — חלוצים.

מי יתן רק ותשמר בהם רוח יקרה זו.

כפי שנסתבר מנוסח "נאומי" הקצר אין הרמטכל ממרבי-הדיבור, לא שמענו מפיו הרבה מלי-התפעלות פרט לאותו משפט קצר, דרך-אגב, האומר הרבה: "יש צי, הא? יש צי?" אך מתקבל על הדעת כי בביקורו זה, הן ע"י עצם סקירת-הספינה (ק"18) אשר על סיפונה שהה בעת שפרשה הימה והן ע"י תמרוני הכלים אשר הופגנו בפניו —

התשמר במלוא זהירות

הרמטכל עלול להגיע בכל רגע

אלא לשם יתר-תכנון ויתר-שכלול, ביקור של עבודה ושל-ביצוע היה זה, כדרך ראש מטה, הבוחן מפעם לפעם מהו לאשורו כוחה של זרוע זו או אחרת מזרועות-צבאו.

חיל-הים עצמו, על עובדיה, על מטהו, על נמלו ויותר מכל: על "כליו" — יש בו כדי להרעיש נפש כל יהודי — ואולי דוקא לימאים, קוראיו של עתון זה, ראוי לומר זאת, שמא הוגס לבם במה שיש להם, מתוך שהם משמשים בקודש.

אכן, יש בו בצירי-ישראל כדי לרעיש לב כל יהודי. זכורני יהודי שנטלתיו עמי במכונית אי-שם בכביש ירושלים החדש בואכה רחובות ותל-אביב, פועל-דרכים קשיש. ליד ראשון-לציון באה לעומתנו אורחה כבודה של מכונית, בראשה אופנוע משטרה צבאית וכר. במהדרת שבהן ניתן להבחין בדמותו של וייצמן.

"א יידישע מלוכה" מלמל קשישי בלשון אמו ומיד הוצפו עיניו דמעות.

בכן, חברים — "א יידישע מלוכה" — עד כדי להרעיש לב כל יהודי, וביחוד בשעה שאתה נזכר אלו פרשות איומות, אלו טלטולי-סבל, אלו זכרונות דמים כרוכים לנו בענין זה ששמו ים וספינות ושיט. אין צורך לספר לאנשי-הים מה שמיטיבים הם לדעת. יבואו הם ויספרו: גדולתן של ספינות בקרב ימי ראשון להן. זריזותם של ימאים, ואלה ש"דפקו" את "קינג פארוק" לדוגמה, מסירותם, כשרון-

הרמטכל בלווי קציני המטה
או „לבן על גבי שחור“

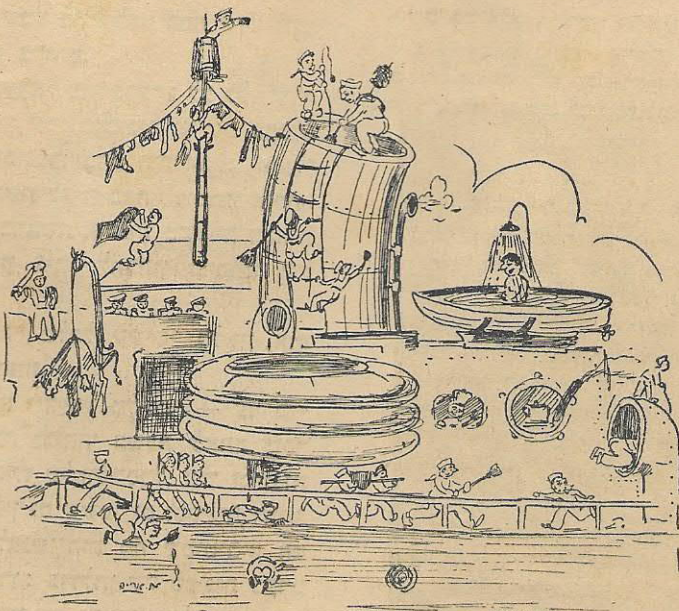
נוכת, כי הישגיו של חיל-הים במבצעי הבטחת החור
פיה, הבטחת הספנות ארצה ובעיקר: מבצעי הקרב
הימי וההסגר על חופי האויב, אינם בגדר מעשי-נסים,
אלא פרי של עמל ממש, והעזה ממש. ומעשה שהיה
באנשים שהעיוז ובספינה שסכנה עצמה, ובכוח
המצאה, ובסוד שנשמר היטב, ובהפתעה ברגע
הדרוש. מניחים אנו כי חיל-הים יהא נשכר מביקור
זה. אפשר שיקראהו הרמטכל לראש אג"א אליו
ויאמר: שמע נא, ידידי — הללו זקוקים ליתר-
מלבושים, אפשר שגם כוח אדם יתווסף — ויתקנו
אולי פה ושם איזה ליקויים וייעשו צעדים נוספים
לשיפור, כדרוש.

ואנו, כמה אורחים יבשתיים שנקלעו לספינה,
אין לנו מה להוסיף ומה לומר אלא זאת:

יתקיים בכם פסוקו של ראש המטה:

דרך צלחה, חזק ואמץ!

משה שמיר

„מבצע דורי“
(ערב בקור הרמטכל)

הציצו ו...כתבו

היה קשב רב בפגישה זו

לעבר הים. בשעה מאוחרת בלילה כשהמכונית הובילה אותנו ל"בסיס" בתל-אביב, ידענו ברור: על גלי הים התיכון היו כבר מזמן אניות עבריות, אבל עכשיו יש דבר שלא היה כאן מימי שלמה וחירם: צי עברי. דומה שגם בהרגשתנו אותו לילה היה משהו חדש שלא היה כאן, בשלמותו, מימי שלמה ודוד: אושר וגאווה על היותנו עברים. זה לא "ציונות" רבתי, האמינו לי."
("יוס' יוס")

"כיצד הציל צי ישראל אנית מועפילים"
"אכן יום גדול עבר עלינו. הסדר והנקיון באניות והמסורת הימית, ההולכת ונרקמת לנגד עינינו — כל אלה נראו לנו כמו בחלום ובכל זאת הם קיימים והם שלנו" —
("דיעות אחרונות")

"מה טובו אכסניותך, הצי הישראלי!"
"זכינו לראות במו עינינו את הנס על הים של התקופה הזאת ואילו היתה לנו היכולת היינו שרים את שירת הים החדשה: אז ישיר... אך נס זה הוא מציאות ממשית שאפשר לממש ואפשר לראותה. היינו במצבתם של אנשי הצי הישראלי וחסינו באחת האכסניות השטות שלו — באנית מלחמה ישראלית. קשה להדביר את רושם ההווה ולהשקיט את סערת הרוח ולתחום את מסגרתן בכרוניקה העתונאית. כאשר עמדנו פנים אל פנים עם אנשי הצי, עברה לנגד עינינו ההיסטוריה הסוערת של השנים האחרונות. כנסת ישראל משולה לספינה, שהיא סמל ישראל עתיק יומין, המוליכים את ספינותינו ביד בטוחה ובאמונה עזה. חיל-הים הוא אחד הנסים של ימינו, אלא שאין בעל הנס מכיר בניסו... אך מי שבא היום לצי לביקור, בעל כרחו הוא מלחש: "על הנסים ועל הנפלאות..."

("דיעות מעריב")

ב־5.12 נדדמנו באי-יכול העתונות לפגישה עם ראשי המטה. 30 העתונאים שהשתתפו בפגישה ייצגו את כל העתונות המופיעה בארץ. למחרת הבקור זכינו לשפע של רשימות ומאמרים על נושא חיל הים.

וכך כתבו עלינו:

"צי ישראל בקע מחדש את הים"
"הורמה הכוס לחיי הצי וחבר אנשיהים, הסיור חל בדיוק ביום שקציני הצי קבלו את סימני דרגותיהם. בין הקברניטים שהם "צברים" יש בעלי שיא מיוחד."
("דבר")

"הצי יוצא מהמחתרת"
"רגש גאווה וצניעות גם יחד מלא את לבנו. הרי עוד כלי יקר של ממלכתנו, סמל זורוע של מדינה ריבונית. ועל הבחורים האלה, שבנוהו בסתר, ביגיעת כפיהם ובחרוף נפשם — תבוא ברכת העם."
("הארץ")

"הטלנו למעשה בלוקדה ימית על האויב..."
"מכל שרותי המגן, חיל-הים זה שזכה לפרסום מועט והערכה בקהל, שהרי כל פרסום היה מוזק לו יותר מאשר מועיל, וטבע עבודתם של אנשי חיל-הים היא הסודיות."
("הבקר")

"באניות המלחמה הישראליות"
"אולם, "הנלסונים" הקטנים שלנו, שרק שני קרבות ימיים מאחוריהם ויותר מזה נצחונות ימיים הביאו על גביהם רבבות יהודים לארץ."
("המשקיף")

"על המים, עם צי ישראל"
"לאחר סיור בכמה מתקני-צי (טוב שאין לנו רשות לפרסם פרטיהם, שכן היינו מלאי התפעלות ותדהמה כל-כך עד שספק הוא אם היה העט נשמע לנו כהלכה) פנינו

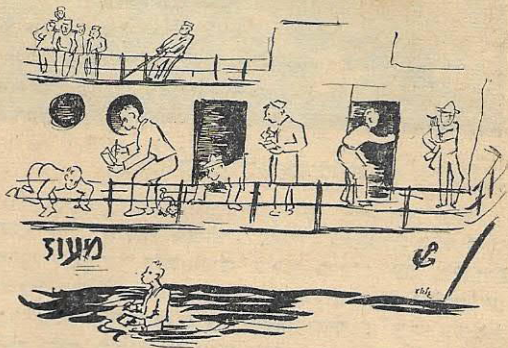
רב החובל של "מעוז" מספר

ולך עשה מכל זה "ספרות"

בבקור חטוף אישם
באנית מלחמה ומסביב לה.

א. הקדמה

זבכך, יצאתי עם העתונאים לבקור בחיל הים. לא
עתונאי אני ואף לא בן עתונאי אבל חוש השמיעה שלי
הוא די מפותח (לא המוסיקלית) וכל מה שלא צריך
לשמע — אני מיטיב להקשיב לו. ובקיצור: דבור פה,
דבור שם — ואני יודע שהעתונאים יוצאים לחיל-הים

העתונאים מחפשים "נושאים"

(לא מ.מ.ש. אלא לבקור) והחלטתי: למה זה לא אנכי?...
אין ש"מסדרים" את זה לא אגלה לכם כי סוד צבאי
כמוס בדבר, ובכלל, אם סבורים אתם שאספר לכם הרבה,
אינכם אלא טועים.

בדרך כלל אוהב אני את הים. מסתובב הרבה על
הטיילת בתל-אביב ונהנה מזיוו. ואם כי ברור היה לי
שבסיום זה לא נרטב אפילו מטפת מים מלוחה אחת, אין
זה משנה כלל שאני אוהב את הים. ההרגשה היא נפלאה
לשנוסעים באוטובוס ומהרהרים על אניה והשמים —
מעוננים.

אם הצלחתי להסביר לכם מה הענין, — הרי שהצלחה
גדולה נחלתי, כי כפי שיתברר לכם להלן, קשה מאד
לספר דברים בצורה בלתי מעורפלת. הלא סיור של
עתונאים הוא זה... כמו כן נתלזה הצנזור אלינו ולפי
מבטי עיניו שהחליפו מבע וצבע, — ידענו שהאסור רב
הוא על המותר...

ב. מה שמעניני?

ראש השרות סיפר, קצין המבצעים סיפר, קצין זה וקצין
אחר השמיעו גם כן כמה דברים. אחרי כן קם ראש השרות
להודות לנו שהוא לנו לבוא, והסביר לנו, שעל המעט
ששמענו, עלינו להרחיב בשיחה, ועוד כמה וכמה דברים.
והצנזור, — עיניו דיברו יותר מפיו, אולם, אף הוא
רמז על כמה וכמה פרטים.

את הקטע הראשון של "פעולת השודר" השניה —
אסור לספר. הקטע השני מהפעולה הראשונה, — אין

להזכיר כלל. על ה... אסור בהחלט לכתוב. על הקרב
הימי הראשון מותר לכתוב שהוא התקיים אישם, אי-פעם
על הים. כמו כן מותר לנו לכתוב על נצחונות הצי שאין
לפרטם עדיין. רק כמה פירוורים הותר לנו, ואלו הם:
שתי אניות שם, "פארוק" כאן, ומה שהוא בין הזמנים,
חבלה ו... ש...
זה לא מספיק לכם, הא?...

ג. מה מותר לספר?

לא נותר לי, אלא לספר לכם על... המבקרים עצמם.
לתאר לפניכם את העתונאים, שהוטל על שכמם התפקיד
הקשה, לספר מה שמותר מתוך ים גדול של אסור ולקטש
רשימות ומאמרים בשפע מלים ובטוויים, שיספקו את תאנת
הקורא לדעת ושיחשוב שהוא באמת יודע...

ובכן, פקודת המיבצע שקבלו העתונאים.

א. ידיעות על האויב: הוא די רציני.

ב. ידיעות על כוחותינו: גם הם רציניים.

ג. המבצע: להרגיע את הצבור ולספר לו שההיס-
טוריה תדע להעריך את אנשי חיל הים, העושים
במלאכתם בנאמנות רבה, תוך שתיקה עקשנית ומוחלטת.
נכדינו ונניינו יהיו להם הכבוד והעונג לדעת ש... ו...
הביאו להם את המסירות הנפלאה של הצי המתקדם
ביותר שבכל העולם ו... (די. עד כאן!)
ולך עשה מכל זה "ספרות".

מוניטין יצאו להם לטבחי "מעוז"
מלוא כל העתונים כבודם

אדמיניסטרציה, אפסנאות וכו' ואמנם בעבודתם בשטחים אלה בחיל הים הוכיחו כושר ויעילות רבה.
4. הדייגים. בעיקר חשוב נסיונם בהכרת חופי הארץ. בפעולותיהם בשטח זה הוכיחו עליונות על האחרים.
5. אנשי גח"ל ומח"ל. האחרים הם צעירים שמיעוטם התחנכו באגודות ימיות ורובם חסרי נסיון ימי כל שהוא.

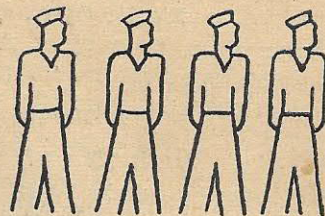
אפשר לראות את תוצאות עבודת השנים של האגודות הימיות בחיל הים. כמעט כל הקצינים שלנו בים היו באגודות הימיות והנם פרי חנוכין. למי הירקון חלק רציני בהכשרת קצינים לחיל הים.

האדם הנכון במקום הנכון

אנו שואפים לחלוקה רציונלית של כוח האדם בהתאם לתפקידים ותעסוקה ולפי אנשים ויחידות. הוצאנו והעברנו אנשים, שנמצאו מתאימים ליחידות המיוחדות, מבלי להתחשב בתפקיד שהם מלאו או בדרגתם. הגענו למצוי רב של כוח האדם שברשותנו. היחס בין מספר האנשים המשמשים בתפקידי בצוע ואלה שבתפקידי שרות הוא משביע רצון, למרות שיש עוד לתקן בשטח זה.

תנועת אנשים בחיל הים

קימנו זרימה מתמדת מהאניות למהנות אמונים ולהשרת תלמות באלחוט, אתות, מכ"ם, קצינות וכו' והוספנו אנשים חדשים לאניות. עם כל הקושי שדבר זה גרם וגורם לליכוד האניה כגוף פקודי, איננו יכולים ללכת בדרך אחרת, כי אנו מעוניינים בשנים: א. להעלות את הרמה המקצועית של הצוות באניה; ב. בהעברת של מכסימם אנשים לעבודה בים. יהיה זה, לדעתנו, משגה, אם לא נאפשר לאנשי האניות להתקדם במקצועות השונים, ובמקום זה נתן את מלוא היכולת להשתלם לאנשי הבסיסים, למען יועלו כסמלים לאניות. כמו כן לא יהא זה מן הנכון להעביר איש מהבסיס להשתלמות, מבלי לבחון קודם

אגף כח האדם

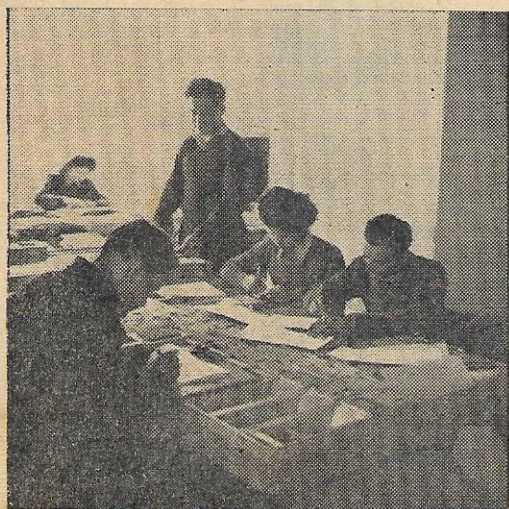
(מתוך דיון בפגישת מפקדים)

ראש אכ"א: הקושי בו נתקלנו, עת החילונו בהקמת החיל וארגונו, היה העדר מוחלט של כלים ודפוסים מוכנים. בתחילה לא ידענו בברור על הכמות והאיכות שבידינו. רק עתה ניתן לראות לאיזה ממדים צריך להגיע החיל.

הרכב החיל

כל צי מתקיים על המסורת שלו וניזון ממנה, אנו חסרים את הדבר הזה. והרי המקורות מהם הרכבנו את כוח האדם בחיל הים:

1. אנשי הפלי"ם מהווים את אחד מעמודי התווך בתוכנו. הם הכניסו לחיל את הרוח המלחמתית והקרבית.
2. אנשי הצי המסחרי ששרתו כקצינים, מפקדים ומלחים באניות גדולות הביאו לחיל נסיון וידעת המקצוע, אך מאידך גיסא היו רחוקים מכל אשר צי מלחמתי נבנה עליו: איסטרטגיה ימית, קשר, תותחנות וכו'. מסבה זו לא מצא חלק מהם את מקומו בחיל הים.
3. אנשים ששרתו בעבר בצי הבריטי וכמעט שלא השתתפו בפעולות קרב. ברובם היו מרוכזים במספנות.

במחלקת הרשום

ראש אכא

חנוך הנוער לימאות

אנו מצווים לדאוג לארגון הנוער וריכוזו באגודת הימיות. נצטרך לספק להם את הצידוד וההדרכה; נעזר זה יהיה חיל מלואים ויספק בעתיד את הימאים הדרושים לחיל הים.

הויכוח

מפקד ק"מ: מה תפקידו של אגף כוח האדם?
תשובה: אכ"א עוסק בגיוס האדם, קליטתו, קביעת תפקידו, מקומו ודרגתו. כמו כן מטפל אכ"א ברישיונות שלומים, שרותים, סעד, תרבות, ש.ר., ח"ח ומתקומות פגישות שבועיות של המחלקות לשם תיאום מפקד הפורצים: (א) אנשי הצי המסחרי חסרים ידיעה בשטח הצבאי, אך הם בעלי נסיון רב. חושבני שהעבר מהיל הים בגלל התנגדותם לדברים מסוימים. (ב) מרובו אצלנו ההעברות ממקום למקום. אין החיל מספיק ללמוד הרבה ולהשתלם, אם אינו שוהה זמן ממושך ביחידת ולאחר תקופת שהות קצרה באניה הוא מועבר למקום אחר.
מפקד ק"מ: לכל אחד מהמפקדים יש מגע עם אכ"א היחסים עם אגף זה ושתוף הפעולה אתו לא היו משביעי רצון עד עתה. לא היתה אבחנה ומיון באנשים שהורדו או הועלו על האניות. למרות התנועה הרבה בהעברת אנשים, לא הוצא אף אחד לצרכי השתלמות ולמודים מדרך ראשי בבסיס אמונים: מצד אחד צריך הקי לכוון את הנוער במסלול ידוע לימאות. אנשים באים בחלקם מתוך רצון טוב והם מופנים לעבודות שרות הפוגעות, לדעתם, בכבודם. יש לדאוג לכך שאדם לא ישא בתפקיד כזה זמן ממושך.

מהנדס ק"מ: לבעית המסיקים: מועמד לתפקיד של מסיק צריך לעבור בדיקה רפואית. עליו להשאיר בתפקיד זה למשך 6 חדשים ובעתיד יצטרכו לשלם לו שכר גבוה יותר, בגלל תנאי העבודה הקשים. בנוגע לאנשי הצי המסחרי: אכ"א נתן אפשרות לאנשי

לכן את מדת יעילותו בים. יש לראות את אנויותינו כאנויות אמונים ואת כל החיל כבית ספר גדול.

בעית הארגון

בולט יחס של זלזול בטפול בענינים האדמיניסטרטיביים הרגילים, מתוך הנחה שזהו ענינו של המזכיר בלבד. הנחה זו בטעות יסודה, היות ועיקר עבודתו של המפקד הן הבעיות הארגוניות. המפקד צריך להיות אחראי ולפקח על כל פרט בדוח"מ, צוי העברה, טפסי הערכה אישית. עם כל זאת נמצאת בידינו תמונה מדויקת על תנועת האנשים, מספרים אישיים; קיימת שיטת טפול מהירה ומתן תשובה לכל פניה ובקשה. שיטת כרטיסיה אישית, קורסים, התנהגות וכו'. יכולני לקבוע, כי מבחינת הארגון, מצבנו טוב מאשר בחילות אחרים. אנו עומדים בפני העברת מבחן פסיכוכימי המקובל בכל צבא מודרני. דבר זה יסייע בידינו למצוא את האנשים המתאימים ביותר למקצועות מסוימים, או בבחירת מועמדים לקורסים השונים. עריכת התיעצות עם המפקדים לפני בצוע העברה הוא דבר קשה, היות ולפעמים הוצאת האדם מהבסיס או האניה היא דחופה. אך הכנסנו שיפור באופן העברת האנשים: מעתה לא ימסר עוד צו העברה בידי האיש המועבר, אלא ישלח בהקדם למקום הקולט, למען יהא ספק בידי המפקד לעשות את הסדורים הדרושים, כדי לקלוט את האדם הנשלח אליו. בעית הסעד, כשרות, משפחה, ספורט, אגודות ימיות, המתעוררות בעיקר בזמן הקמת בסיסים ומחנות, מהוות קשיים בעבודת האגף.

עתיד החיל

בעתיד הקרוב יוקטן בודאי הצבא. חלק מהמשרתים בו עתה ישוחרר בהתאם להוראות השחרור הכלליות שתתנהג לצבא. יש לבדוק כבר עתה מי מהאנשים רוצה להמשיך בשירותו בחיל הים ולערוך אתם חוזים לתקופה שתקבע, ולהעניק להם תנאים טובים ונוחים יותר, כנהוג בצבאות זרים.

דמויות מפגישת מפקדים (1)

להסתלק, בהיותם להוטים אחר משכורת גבוהה ופחות הסתכנות. יש להחזירם לחיל הים.

ראש מחלקת החשמל בחספנה: יש ואתן העבודות מבוצעות ע"י מחלקות שונות. עלינו לרכז ביד אחת את כל העבודות מסוג מסוים.

מפקד מחנה אמונים: קיים בובוב בכוח האדם, בנוחיות המופרות בה אנו חיים ובתפקידי שמירה שאנו מקיימים. את תפקידי השמירה יש לקיים בתורנות לאחר יום עבודה. אכ"א חייב לראות במפקד אדם נאמן ולשתף פעולה אתו.

ראש מחלקת הסעד: חלק לא קטן מהבקורת על אכ"א אינה צריכה להיות מכוונת דוקא לאגף זה. מוטל על אכ"א למצוא את השיטה והדרך הטובה ביותר לנצול כוחנו ולהתחשב באדם ובצרכיו. חל שיפור ניכר במסגרת האגף. לא מוגזמת היתה הדעה שבחיל הים נוח יותר ובטוח יותר. עבודה רבה מדי נעשתה ע"י ראש האגף עצמו, במקום להעניק סמכויות לאנשים מתאימים העובדים באגף זה. פחות מדי מתחשבים ברצון האיש. לא היה יחס אישי לאדם שטפלו בו. האטמוספירה בחדר אכ"א היתה קשה.

מפקד ק"ר 18: עד עתה היה אכ"א מסתפק בגיוס והעברות בלבד. כשאדם מגיע לאניה אין יודעים עליו מאומה. איני מכיר את מנהלי המחלקות באגף. לא בקרו אצלנו ואינם מכירים את האנשים ותביעותיהם. בקשר לתרבות: מקימים סניף לשעשועים. הסברות והרצאות לא היו. בעלי מקצוע עוסקים בעבודות שחורות שאינן שייכות להם. יש להעסיק בעבודות גרוד חלודה אנשים מסוימים. מה השתנה באגף זה שיבטיח את הסדר הדברים להבא? מה הם הצעדים שנקטו לשוני המצב?

ראש אגף המבצעים: אחת הבעיות העקריות של חיל הים נפתרת היום בכנוס זה. אם מי שהוא חושב שהמטה בלבד יכול לעשות לכוון האדם בצי אינו אלא טועה. המפקדים בחיל אינם קובעים פחות מאגף המטה. כשי מדברים על אכ"א יש לבדוק, מה היתה תכנית המטכ"ל ומטה חיל הים בשעת הקמת החיל. הקמת החיל היתה

מציאות שאיש לא ידע לעמוד בפניה. הקמנו במשך זמן כה קצר מה שאף חטיבה בצבא לא עשתה. איש לא היה מצליח באכ"א עד שהתכנון במטה בכללו לא היה מוכן וברור. בענין "המוסד" וצי המסחר: זוהי בעיה שהמטה דן בה והגיעה לראש הממשלה. בגלל אירעויות השולט בינינו, טבעי שכל מפקד בסיס ואניה רוצה שהחומר האנושי הטוב ביותר יהיה אצלו. יש בפי טענות קשות כלפי המפקדים: יש לחנך את האנשים ולא לפתור את השאלה ע"י זה שמשלחים את האיש. הדגש צריך להיות על חנוך האיש ואחרי זה יבוא המיון. טגן ראש המטה: היתה הצעה שמחלקת ההדרכה תהיה כפופה לאכ"א. מפקד אניה כשהוא דורש אנשים נוספים הוא צריך לקבל ימאים מאומנים העומדים לרשות אכ"א. יש להכין קודם את חבר העובדים ואחר את האנשים. האנשים יעברו קורס אמן של חייל ואחר יופנו למקצועות. אין להאשים את אכ"א בענין אנשי הצי המסחרי.

ראש המטה: (א) רבים דברו מבלי לתת אינפורמציה מלאה ולא הדגימו את דבריהם בעובדות. הרבה דברים אינם נכונים. אני מקוה שעם פרסום פקודת החיל יתבהרו הרבה דברים. מספר גדול מהמועמדים לביה"ס צריכים לבוא מהאניות, כדי שיביאו תועלת רבה יותר. הרבה אנשים שבזמנו בקרו בפני קשה את אכ"א, לא חזרו כאן על דבריהם. אין זה אלא סימן להתקדמות באגף זה. אני רוצה שירגישו שברצוננו לבנות את הצי. קודם כל צריך להיות שיתוף פעולה עם הבסיסים והאניות. כשבאים לדון עם אכ"א יש לזכור שבאים לשם קימום הצי ובניות.

מפקד הפולשת: זהו נושא שאפשר הרבה לדבר עליו. הוצגה לפנינו תמונה אידיאלית על מדת התקדמותנו; בעבודתי היומיומית אני מרגיש אחרת. אכ"א נושא באשמת דברים רבים שנעשו בענין הדירות. לא ברור לי, אילו שקולים הכריעו בבחירת האיש, המשמש כראש אכ"א. במחצית השנה שחלפה לא נמצא אדם, מלבד קצין המבצעים, שילמד סגוריה על פעולותיו של ראש אכ"א. יש

דמויות מפגישת מפקדים (2)

לתת את ההזדמנות לאדם אחר. צריך למצוא את האיש שידע להפעיל את האנשים המתאימים.

סיכום

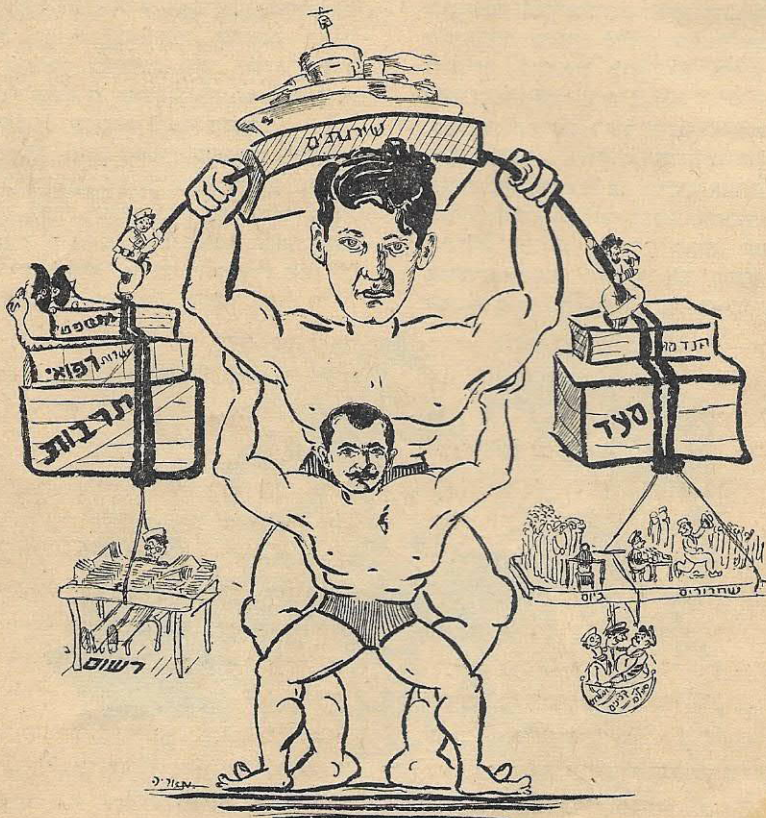
- ראש אכ"א: בויכוח נשמעו שני סוגי בקורת: א. בקורת על דרך עבודת האגף בשטחים מסוימים והצעות לתקונה. בקורת זו מועילה, ונשתדל להוציא מתוכה את הדברים החיוביים. ב. בקורת סתמית שלא הוכחה בעובדות ולא לזוהה בהצעות מסוימות.
- א. הצי המסחרי: א. למוסד הועברו מאנשי הצי המסחרי בסך הכל כמה עשרות. האחרים שהועברו היו אנשים בלי נסיון ימי רב.
- ב. אין זה נכון שאלה שהועברו למוסד הם משתמטים. היחס במספר המשתמטים ביניהם איננו אחר מזה שבחיל הם או בצבא בכלל.
- ג. עמדנו על השוואת השכר והדבר נמסר לטפול משרד הבטחון.
- ד. מובן הרצון לעבור למוסד בגלל התנאים הטובים יותר, הפלגות ארוכות וכו'. אך כבר עתה ישנה זרימה חזרה.
- ב. ענין המפיקים: הדבר נלקח לתשומת לב וימסר לברור לשרות הרפואי.
- ג. רכזו בעלי מקצוע: ענין אהוד בעלי המקצוע במספנה ובהנדסה היבשתית הוא בדיון ובימים הקרובים נוציא את המסקנות.

ד. רכזו הרבה סמכויות בידי נבע מתוך הצורך בהנהגת שיטה אחידה בעבודה שלא יכלה להבצע אחרת במבנה הקודם של האגף. עתה בנינו את האגף למחלקות וכל מחלקה עצמאית בשטח פעולותיה.

ה. תרבות: בשטח זה נעשתה עבודה גדולה. אמר רוב המאמץ הושקע בבידור ושעשועים ופחות בהסברה, אך ברור, שאם נסקור את כל התקופה הראשונה של החיל, נראה שבדרך אחרת לא היינו מצליחים. מסל הפעולות התרבותיות אצלנו גדול מאד, בהשוואה לשרות האחרת; דבר זה אושר על ידי קצין הפיקוח שרות התרבות. עתה הגיע הזמן לפתוח בפעולת הסברה והשכלה בצורה מקיפה ומתמדת.

ו. משתמטים: הוצאנו מהחיל כ-80 איש שנמצאו בלתי מתאימים לשרותנו ונשארו רק עשרות מסל הטעונים עוד טפול. החומר האנושי בחילנו אינו נז במאומה מזה המצוי בחילות האחרים ובשוב כולו.

ז. קורסים: הטענה שהאנשים שהורדו מהאגף במטרה להשתלם בקורסים, לא הוחזרו לאחר סיום הקורס לאניות, אינה נכונה. אנשים אלה חזרו לאניות, ואי משמשים בעבודות שרותים. יתכן שקרו מקרים בודדים שאנשים לא חזרו לאניות, אך בדרך כלל הוגשם דבר לבסוף, אני מביע הוקרה לכל עובדי אגף כוח אדם עבודתם המסורה והאחראית.

אכן, לא קל...

פה תקום אקדמיה ימית

המפקד

המדריך הראשי

שניהם יוצקים רפוסים למוסד החדש

לענין זה. אותה אורה שררה, בודאי, לפני ארבעים שנה ויותר בין כתלי הבנין הישן ביפו, שבו התכנסו בפעם הראשונה מורים ותלמידים ליצור בשותפות את הגמנסיה העברית הראשונה. אולם כאן הדברים הם הרבה יותר ברורים. גומרי הקורס יקבלו תואר משיט או סגן-חובל — בהתאם לנסיגה הקודם על הים. כי יש כאן בחורים שעשו כבר עבודה יפה על האניות, אלא שחסרה להם ההכנה התיאורטית.

הגרעין הראשון של התלמידים היה רובו מאנשי פלי"ם, מאלה שלמדו להכיר את הים עוד בהפלגות בסירות-מפרש לאורך חופי הארץ. אולם התנאי היחידי המקנה למועמד זכות להכנס לבית הספר לחובלים היא תעודת-בגרות של בית-ספר תיכון — ותעודת-מגויס בחיל-הים.

התנאי השלישי אינו כתוב בשום מסמך; זוהי ההתחייבות המוסרית להמשיך בחיל-הים במשך תקופה המתקבלת על הדעת. בצי הבריטי, למשל, חותמים כל אלה, הנכנסים בשרות הצי, על התחייבות אישית, על חוזה רשמי, לשרת לפחות שבע שנים. ימאות איננה סטן, שאפשר ללמוד להשתמש בו בשעה אחת. הימאי כורת ברית עם הים לכל ימי חייו. אחרת לא כדאי להתחיל.

למעשה, לא היו תלונות רציניות בענין זה משום צד. למעשה, גם אלה שלא יכלו להשאר בקורס מחמת הקצב המהיר של הלמודים, עלולים להיות ימאים טובים, ויוכלו למלא את ידיעותיהם בהדרגה, בשעה שהלמודים יתנהלו בקצב הרגיל. אולם אחת ברור: אלה שסיימו את הקורס בהצלחה — הצי הצעיר שלנו יוכל להתגאות בהם.

ולא רק בידיעותיהם. מנהל בית-הספר, שהיה

ליד השער עמד בחור משתעמם, ספק ציבילי ספק חייל. הלב הגיד: זה כאן, אכן, לא טעינו. בחצר עמדו כמה ספסלים ללמודים, וכמה בחורים, חלקם במדי צבא וחלקם ציביליים, עמדו ושוחחו. אחד ישב על גב הספסל וקרא רומן בלשי. היתה זו הפסקת הצהרים, ותלמידי בית-הספר הימי שלנו נחו אחרי הארוחה. שומה עליהם ש"יחסלו" את שלוש המנות של הארוחה במהירות של אנית-משחית, ועוד לפניהם כמעט שעה עד התחלת הלמודים. פעם ביום מותר גם להתבטל קצת.

אם כי הבטלה אינה מקובלת במקום הזה. לא, על כל פנים לא כאן. היום מחולק לשעות, וכל שעה היא שעור. ואם אין זה מוצא חן בעיניך — בבקשה לחזור לאניה או להמשיך באיזה משרד או לשמור בלילות ליד השער. לכאן באים רק אלה הרוצים להיות ימאים. ברור?

כנראה שלא היה הדבר ברור לכל אלה, שהתחילו את הקורס הראשון לפני ארבעה חדשים. וכשליש מהם מוכרח היה להפסיק את הלמודים ולחכות להודמנות אחרת.

הקורס עבר עתה לבנין חדש, הוא היה עזוב ומחצית השמשות היתה שבורה, ועד היום אין הוא לגמרי "במאה אחוז". אבל בחלקים המשמשים כרגע ללמודים ולאולמות-שינה, נעשו כבר התיקונים הדרושים, ושום תירוצים לא יפריעו בעד התלמידים. כי הם חייבים לגמור בשעה חמישים קורס של שנתיים, כערך!

זה, למעשה, הקורס הראשון לקצינים מחיילי הים שלנו, שיקבלו הדרכה שיטתית ומסודרת. והבחורים מרגישים את עצמם כמעט כ"חלוצים"

ומיד התחיל ויכוח רציני על נושא זה.
אולם לאמתו של דבר, נדמה לי, כי כל אותו
הויכוח היה ציזבוז אחד גדול: רוב רובם של
התלמידים לא הצליחו עדיין להצמיח שער על לחים,
אפילו כדי התאחוזה התער.

14

אנו לומדים „קשר“

תפקידיו של האלחוטאי על הים גדולים הם ואחראיים יותר מתפקידי אלחוטאי שעל היבשה. עליהם לבוא במגע עם האניות הזרות מכל האומים והארצות. לכן עליהם לדעת שפות שונות, ולשלוט בקוד הבינלאומי. שהיא השפה המשותפת היחידה לכל האלחוטאים באניות. וזו גם הדרך היחידה להתקשר עם אניה בלב ים.

הלומדים נמשכים עד שעות הערב המאוחרות ואחר ארוחת הערב, מתחילות ההרצאות והסרטים המקצועיים. גם הרצאות פוליטיות, כלכליות וכדומה. כנראה פתחה מחלקת התרבות שלנו באופנסיבה על הקורס, ואין להכחיש, הענין הצליח, כי החבריה שומעים בענין רב, ושותים בצמא כל דבר שמשמיעים מעל הבמה הזעירה שלנו.

לא יעברו ימים רבים ותראו אותנו ביניכם, באניות, בבסיסים ובכל מקום, בתפקידנו החדש, כאלחוטאים בצי ישראל.

השעה היא 05.30 ובבית הספר לאלחוטאים מתחילים החיים. חברים, אין צורך אצלנו בסנקציות של בטול החופשה וכדומה — כולנו בלי יוצא מהכלל קמים להתעמר לות הבוקר. מי כמונו יודע כי אין דבר טוב יותר מ„חלוץ עצמות“ זה, אחרי ליל בלהות וחלומות על מורס, ולפני יום קשה ומיגע של לומדים ואימונים.

אחרי הרמת הדגל לראש התורן ומפקד הבוקר מתחילים הלומדים; התכנית היא ארוכה ומיגעת והלומדים נמשכים קרוב ל-10 שעות ביום. מתחילים במורס, ממשיכים במורס וגומרים במורס. אבל לא רק מורס לומדים אצלנו, עוד עשרות מקצועות אחרים „תוקעים“ לנו בראש, כגון חשמל מכשירי אלחוט למיניהם, פעולת הראדר וכו'.

בשביל הרבה מאתנו, אלה שלא הכירו את המקצועות האלה לפני כן, העבודה היא קשה מאד. אבל גם על הקשיים האלה מתגברת החבריה כי כולם יודעים שלא נגד רצונם הובאו לכאן, אלא היה זה רצונו של כל אחד ואחד מאתנו להיות אלחוטאי.

דן אולמן

נוף זר, אך צעיר
רינו מרגישים
בו את עצמם
כמו בבית

ראשונים אנו

הבנין החדש ונחפזים אל המגרש וחולצים את עצמותיהם. הבה ונסתכל בנעשה בפנים הבנין. הנה שורת חדרים מגורים, צורתם אחידה, צבאית, והנקיון מופתי. הנה הדר התרבות על רהיטיו העתיקים המתאימים יותר למוזיאון... בכל הפינות נראים ספרים וחוברות להנאת המבקרים בו. על הקירות ציורים, פרי רוחו של צייר צעיר: ספינות אדירות מקשטות את החדר ומשרות אוריה נעימה...

אכן, רבים הם המחנות הקטנים והגדולים בארצנו. המחנות שרק לפני זמן קצר תפוסים היו על ידי צבא עריץ וזר ועתה גדושים הם והומים מבני ישראל. ועל אותם התרנים שהתנוססו דגלים של ממלכה זרה מתנוסס עתה דגל מדינתנו, מדינת ישראל.

באחד המחנות האלה נערוך סיור קצר: החצר גדולה ונוחה לתרבות גופנית. הסי! הנה שריקה אדירה נשמעת. חיילים והיילות צעירים זורמים מתוך

חלומות הנעורים רודפים קולות הזימזום והרמקולים. מלים ואותיות מבצבצות בשפות שונות. למרות הטרדה והשקידה הקפדנית מתקיימת בכל ערב שבת מסיבה צנועה, בה מפגינים החניכים את השכלתם ואת כשרונותיהם הדרמטיים. ובהרמת הכוס להצלחתם מרגיש כל אחד בלבו ספוק נפשי ושמחה על אשר התגבר על עוד שבוע. וכן בא על שכרו עמל המדריכים אשר משקיעים את כל מרצם ורצונם הטוב. פעולות תרבות, כגון הרצאות על פוליטיקה, כלכלה, סרטים מקצועיים וכדומה מוגשות על ידי מחלקת התרבות. ספריה עשירה עומדת לרשות החניכים, והיא מנוצלת במדה שנשאר להם עוד זמן וכוח לקריאה. ללא ספק יהיו אלה אלחוטאים ראויים לשמם, אשר ימלאו אחרי כל אשר ידרש מהם. אשר בכבוד ובגאווה יהיו חלק חשוב וחיוני במנגנון הצעיר של חיל הים.

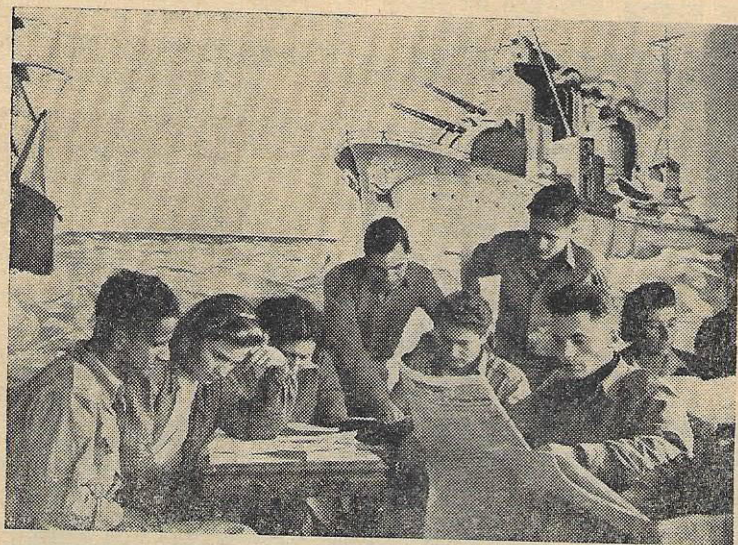
ד. ג.

שעור ההתעמלות הגיע בינתיים לקיצו. החיילים עולים לקומה העליונה שבה נמצאים חדרי הכתות. החיילים-התלמידים, לומדים שם תורה חשובה למדי — אל חוט ימי. הם חלוצים בשטח זה. קורס זה חדש הוא. זמן לא מועט צפו לפתיחת הקורס. ולמרות היחס החורג במקצת, שבו נתקלו בתחלה, לא נרתעו והמשיכו בלמודם הקשה.

הדרישות הן מרובות ומגוונות. בשפה העברית אי אפשר להתקשר עם אניה זרה או נמל זר ולכן על האלי-חוטאי לשלוט בשפה בינלאומית ובנוהגים בינלאומיים. וכן עליו לעמוד על רמה מקצועית והשכלתית גבוהה על מנת להשתוות עם כל אלה שאתם עליו להתקשר.

דרך הלמוד

הלמוד הוא מיגע למדי. מ־עד 11 שעות ביום של למוד מרוכז. לעת ערב הראש מזמזם ככורת דבורים. אפילו את

אווירה של ים
שוררת בחדרי-
התרבות. אריה,
הצייר שלנו,
השקיע כאן כש-
רון ומרג

חבלי הלידה של קורס האלחוטאים

אתה נפגש עם אחד מן „הרשימה“ ברחוב והוא מוכן לטרוף אותך בכפו: „מתי כבר סוף סוף יתחיל...“ ובפי כבר מוכנה התשובה השגורה: „בסוף השבוע הבא...“ כמה סופי שבועות עברו מאז? מוטב שלא תשאלו...

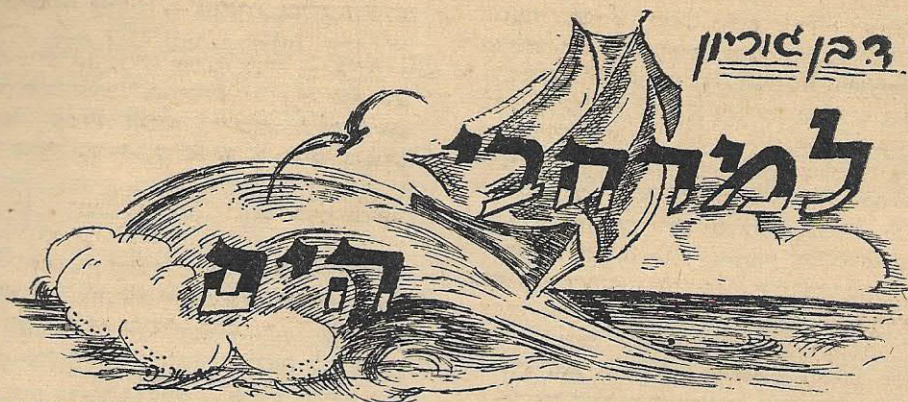
אך, הרי לכל דבר יש סוף. ובאחד הימים הוחלט והדבר קם והיה: הקורס נפתח! ועכשו — מעט מ- המעט תוכלו לראות בתמונות המצורפות, אך אל תאמינו להן. הרי ידוע מה כוחה של צלמניה, בידי צלם-אמנים ואם לקצר בדברים אומר לכם, הכל „דופק“ עכשיו למודים, הוי, מסיבות וכדומה, אך עצתי לכם, עצת ידידי עשו מה שתעשו אך, למען השם, הזהרו מקורס-אלחוט.

חבר

הכל יודעים מה ממושכים חבלי הלידה של קורס עד שזוכה הוא לראות אויר עולם. אך, חייכם, שבחבלי לידה כאלה, שזכה הקורס שלנו, לא זכה עוד קורס מעולם.

ומעשה שהיה כך היה. לפני חמשה חדשים יצא קול קורא ממטה חיל-הים לבסיסים ולאניות, לכל האנשים תופסי העט, „כל איש אשר ברצונו לצאת לקורס אלחוטאי-מורס — יתייצב“. ונזעקו לקריאה ימאים ולא ימאים, ותיקים ו„ירוקים“ באו והצטרפו יחד לרשימה ארוכה. והוחלט: בעוד שבועיים יפתח הקורס.

ועתה החלו חבלי הלידה: השבועיים „השמינו“ במשך הזמן והיו לחדש. האנשים מהכים, מתחילים להיות קצרי רוח, אך משתדלים „להבין את המצב“ ושותקים עדיין. ושוב שבועיים, ועוד שבועיים, הרשימה נודדת ממגירה אחת של השלחן למגירה שניה, ושוב שבועיים.

צ'בן אוריון

צאו מצד אחד לאוקינוס האטלנטי, דרך מיצר גי' ברלטר, ומצד שני — לאוקינוס ההודי, דרך תעלת סואץ.

מאמר זה פורסם ב"משמרות" לפני שנים לא מעטות. מאז עברנו "כברת דרך" גם בים, ואיננו עוד בראשיתה. עתה, כשדבר החזון הופך לעינינו מציאות, נראה את הדברים ראייה אחרת, מתוך אספקלריה היסטורית הפרושה לפנינו.

מרכז ההיסטוריה האנושית

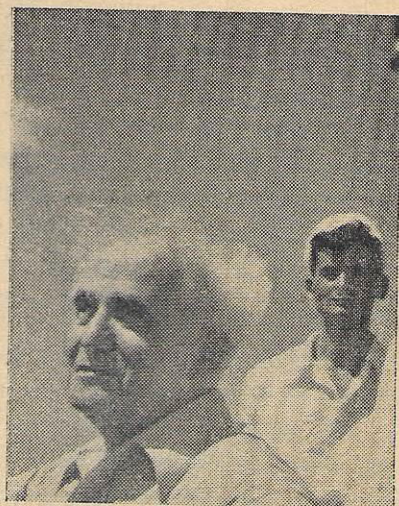
אלפי שנים היה ים זה מרכז ההיסטוריה האנושית. על גדותיו נולדו היצירות הלאומיות של יהודה, יוון ורומא, אשר הונחו ביסוד התרבות של המין האנושי. עם גילוי אמריקה והעברת מרכז ההיסטורי לחופי האוקינוס האטלנטי, ירד הים התיכון מגדולתו הראשונה, אולם תקומת עמי המזרח באסיה המערבית והתיכונית, וקשרי הגומלין בין אסיה ואירופה המתגברים בימינו, מחזירים לים הגדול את ערכו ההיסטורי הרב, אם לא הראשון, כאשר בימי קדם.

הים הגדול הזה נחשב לתחום המערבי של ארצנו. וזוהי טעות נפסדת, שעלינו לעקור משרשה. מבחינה ישובית, כלכלית ופוליטית יש לראות בים התיכון לא את גבולה אלא את המשכה של ארצנו. על חוף הים לא מסתיימת הארץ אלא יבשתה בלבד.

האפשרויות הכלכליות והישוביות הצפונות בחופה של ארצנו מקומן לא רק ביבשה אלא גם בים. כאן, על הים הגדול, עתידה ארץ ישראל להתפשט בשוב אליה עמה מחוננה, אשר לא ירתע מגלי התהום כאשר לא נרתע מרגבי האדמה.

אמנם, יותר משנקרע העם העברי מהאדמה הוא נעתק מהים. גם בשבתו בארצו היו קשריו עם הים רופפים ועראיים.

במערב הירדן ישבו היהודים בעיקר בחבל ההרים, ולא הורישו את אנשי העמק. ולחוף הים כמעט לא

אחת המתנות הגדולות — אם לא הגדולה בכולן — שארצנו נתברכה בהן בשפע וכמעט בלי גבול, מבלי שטיפחה בהן עד היום יד-האמונים של שבי-גולה — זהו הים.

מגבול צור בצפון עד נחל מצרים בדרום משתרע לכל אורך ארצנו באורך של מאות קילומטרים ים אדיר ורחבי-ידים, אשר אבותינו קראו לו הים הגדול והעמים קוראים לו הים התיכון. כי אמנם מחוץ לאוקינוסים הענקיים, הגדול בימים הוא, ובתוך שלושת חלקי תבל הוא רובץ. כבריה התיכון הוא מקשר ומבריה את אירופה, אסיה ואפריקה, ומר

הגיעו. ערי החוף בדרום — עזה ואשקלון, היו בידי הפלשתים, ובצפון — בידי הכנענים (דור, עכו, אכזיב, צרפת, צור וצידון). אפילו יפו, נמלה של ירושלים, לא היתה זמן רב בידי היהודים.

חירם מלך צור כרת עצים מן הלבנון בשביל שלמה המלך. והביא אותם, "רפסודות על ים יפו", ושלמה העלה אותם לירושלים, אבל לא ברור בידי מי נמצאה או עיר-חוף זו. רק בימי חזקיה בן אחז, שמרד באשור וכבש את ערי הפלשתים עד עזה, באה גם יפו, תחת שלטון יהודה.

הנסיון הראשון של היהודים לצאת למרחבי הים נעשה לא בים הגדול במערב — אלא בים-סוף בדרום. זה היה בימי שלמה. אשר, "עשה אני בעציון גבר אשר את אילות על שפת ים סוף בארץ אדום" (מלכים א'—ט' כ"ו). אולם ליהודים לא היו אז ספנים, ושלמה השתמש בעבדי חירם, "אנשי אניות יודעי הים", ללכת עם עבדיו אופירה, לארץ הזהב. גם יהושפט המלך ניסה ללכת בדרכי שלמה והכין צי של עשר אניות ללכת אופירה. אבל אניותיו נשברו בעציון גבר.

פעמים אחדות נלחמו היהודים והאדומים על עיר-חוף זו. אחרי מות יהושפט מרד אדום ביהודה, ועציון גבר נקרעה מארץ-ישראל. אולם לאחר שאמ" ציה בן יואש היכה את אדום בסלע, הקים בנו עזריה את העיר אילת על חוף ים-סוף, בקרבת מקום לעציון-גבר. בימי אחז בן יותם, נכדו של עזריה, עלה רצין מלך ארם על יהודה, "וינשל את היהודים מאילת, והאדומים באו אילת וישבו שם עד היום הזה" (מלכים ב' ט"ז—י').

המכבים כובשים את חופי הים ומכוננים צי יהודי

על חוף הים התיכון התבצרו היהודים רק בימי הבית השני, ורק ביפו. כיבוש יפו ומוצא היהודים לים היה אחד ממעשיהם הגדולים של החשמונאים. מימי אלכסנדר מוקדון היתה יפו תחת שלטון היוונים, ובימי אנטיוכוס אפיפנס הטביעו היוונים בעיר זו את היהודים המעטים שישבו בה, אולם יהודה המכבי בא ליפו ונקם נקמת אחיו ושרף את אניות היוונים. כעבור זמן כבש אחיו יונתן את העיר, ושמעון הציב בה חיל-מצב יהודי וכוונן כנמל צי מסחר יהודי. זה היה הנמל הראשון והיחיד של יהודה המשוחררת על חוף ים התיכון. ועד סוף הבית השני נשארה יפו עיר יהודית.

יהודי יפו היו יורדיים עזי-נפש, ובניגוד לתושבי היהודים בשאר ערי החוף שנתפסו להשפעה יוונית הצטיינו בקנאותם הלאומית, ובמלחמה הגדולה הרומאים עמדו ספני יפו בגבורה נגד צבאות אספסופוס. בסערה שקמה בים יפו הרועש נופצו רוב אניותיהם אל סלעיה-המגור, העוטרים את המבוא לירושלם, ואלה שנשארו בחיים בחרו לנפול על חרבות מאשר לנפול בידי השונא.

הורדוס האדומי בנה מצפון יפו במקום מן סטרטון את קסריה. אך עיר זו היתה תועבת היהודים כי היתה מלאה מקדשי נכר אשר בנה בתוכה הורדוס לכבוד שליטי רומא, בה ישבו אחר כך נציגי רומא ותהי צרה לירושלים, והיהודים קראו לה "הקטנה".

חיפה לא היתה קיימת בימי שבת העם הישראלי בארצו. עכו היתה בנחלת אשר, אולם, "אשר הוריש את יושבי עכו". בתקופת הבית הראשון היתה עכו עיר כנענית, ואלכסנדר מוקדון הפך אותה ליוונית, ואחד מיורשיו התלמיים במצרים קרא לה בשם יווני פטולמאים. שמעון החשמונאי הגיעו חילו עד שערי עכו — אך את העיר לא כבש הנסיונות המאוחרים של החשמונאים ללכוד עכו לא הצליחו; רק מימי הורדוס ואילך התיישבו יהודים בעכו, אבל בימי קלודיוס קיסר נעשתה עיר זו מרומאית, ופה נתאספו ארבע שנים לפני החורבן נות אספסינוס וטיטוס אשר החריבו את הארץ.

הים מלא תפקיד גדול בגורל הארץ
היהודים לא הצליחו להתבצר על חוף הים, ליפו, והים לא מילא בחייהם ובגורלם כמעט תפקיד חשוב. אולם בגורל הארץ מילא הים תפקיד גדול, ורישומו ניכר בתולדות העמים והאנושות אחד מהשבטים העבריים-הכנענים, ששפתו קרובה לשפת התנ"ך, כשפת המואבים והאדומים התיישב עוד בזמן קדום על חוף ים התיכון, בר הארץ הצרה, הנמשכת מצלעות הכרמל ועד שפך הלבנון — ממפרץ חיפה בימינו עד קצה סוריה וצפון לבנון, ויבנו עליה את עריהם עכו, אכזיב, אחלב, צרפת, צידון, בירות, גבל, ערק, ארוד ועוד. עם זה, הידוע בתולדות העמים בשם פיניס היה בשעתו חלוץ השיט והמסחר הימי בעולם. הארץ הצרה לא הספיקה לתושביה הכנענים להחזיק מעבודת האדמה בלבד, ובניגוד לבני גזעם היו שמו עוד בימים קדומים את פניהם לים, מת

כדיגים, אחר כך כספנים עוברי ימים ורוכלי ארצות. בספינותיהם הרבות הניעו לאוקינוס האטלנטי וההודי, ואלפים שנה לפני ברטולומי דאיז ווסקו די גאמא הקיפו את אפריקה הדרומית. הם יסדו מושבות על כל חופי הים התיכון ואיי הרבים — באסיה, באירופה ובאפריקה: ביוון, באיטליה, בספרד, בצפון אפריקה ובסוריה, ויסחרו את עמים קרובים ורחוקים: ערב, הודו, וגם עד בריטניה הגיעו. במשאם ומתנם את עמי התרבות העתיקים — מצרים ובבל — למדו את ראשית המדע והעשירו בעצמם את התרבות האנושית באמצאות גדולות. מידם קבלו הערבים את האלפאביתא, הם המציאו ופיתחו את מלאכת הזכור כית, הארגמן וחרושת המתכת. אולם עיקר כוחם וכשרונם היה בשיט ובמסחר. זמן הופעתם על במת ההיסטוריה האנושית ועד שקיעתם היו הכנענים הפיניקיים יושבי ערי חוף אשר על הים, וסחר-עמים מחיתם וגדולתם. נמליהם שימשו מרכזי שייט בימי התיכון, וערי החוף העיקריות שלהם — צור וצידון — מילאו בשעתן את התפקיד שממלאות בימינו לונדון וניו-יורק.

עושרה הרב של צור עוררה קנאת אשור ובבל, ואסור-בניפאל, שלמאסר ונבוכדנצר התנפלו על צור, אך העיר המבוצרת עמדה נגד תוקפיה הודות לצייה האדיר.

במלחמות הבאות נהרסה צור לגמרי — ובמקום שרתי בים נשארו חורבות עזובות. רק דייגים בודדים שטחו פה את מכמרותיהם. נתקיימה נבואת יחזקאל: „ונתתיך לצחיה סלע, משטח חרמים תהיה“. בימינו אין צור אלא עיירה קטנה מחוסרת כל ערך מסחרי וימי. לפי חלוקת הגבולות שבין אנגליה וצרפת לאחר מלחמת העולם הראשונה, נכנסה צור לתחום המנדט הצרפתי, והגבול העתק לראס-אל-נקורא, מדרומה של צור, בדרך לעכו.

העברים הקדמונים נכנסו לארץ דרך היבשה והיהודים בזמננו — דרך הים

כנען נמחתה מעל פני האדמה, צור וצידון ירדו פלאים, ולעולם לא ישובו לגדולתן העתיקה; אולם הארץ אשר אבד בה זכר הכנענים — מתנערת שוב משוממותה. השבטים העברים אשר לא הורישו את שוכני חוף הים ויצאו פעמיים בגולה, בראשונה בימי גדולת צור, ובשניה לאחר שקיעתה — צאצאיהם חוזרים לאחר אלפיים שנים לארצם. העברים הקדמו-

נים נכנסו לארץ מדרום וממזרח, מעבר הירדן ומחצי האי הסיני, ועמי החוף הכנענים והפלשתים גדרו בפניהם את הדרך לחוף הים הגדול. היהודים בזמננו שבים לארץ דרך הים הגדול ומתיישבים בעמקי החוף, במרכז הארץ ועל גדות הירדן, שפת הכנרת וים-המלח מערבה. מגבול אשדוד הפלשתית ועד עכו הכנענית משתרעים לאורך החוף הישבים היהודים החדשים, על שפת הים הגדול ובקרבתו. גן-יבנה, ראשון-לציון, תל-אביב, הרצליה, נתניה, עמק-חפר, חדרה, זכרון-יעקב, דאר (טנטורה), עתלית, בת-גלים, חיפה, שכונת העובדים במפרץ עכו — תחנות ראשונות הן של העברים השבים לגדות הים התיכון. פרדסי השרון ועמק פלשת, חרושת תל-אביב וסחר ירושלים נותנים מערבם ועזובניהם באניות הבאות לים יפו הפתוח בלי נמל, כבימי קדם... ולרגלי הר-הכרמל הולך ונבנה הנמל המרכזי של הארץ, אשר יתפוס בימינו את מקום צור וצידון ובירות. חיפה המוגנת בהר הכרמל והשוכנת על המפרץ הכי רחב של הים התיכון בגבולי ארץ ישראל — נועדה מן הטבע להיות עיר החוף הראשית של הארץ ושל כל הארצות השכנות ממזרחיה ומדרומה, עד קצה ערב וארם נהרים. כאן עתיד לקום המרכז הימי והמסחרי של אסיה המערבית והתיכונית. כבר עכשיו משמשת חיפה צומת-תחבורה בין אסיה, אפריקה ואירופה. ברכבת אחת קשורה חיפה דרך מדבר סיני את מצרים, ברכבת שניה — דרך סוריה ותורכיה — את אירופה. ולא רחוק היום שרכבת שלישית תחבר את חיפה לבגדד וארץ הנפט העשירה שבין שני הנהרות הגדולים — פרת וחידקל. סחר הארץ משני עברי הירדן, מערב ומארם-נהרים יעבור דרך חיפה באניות לכל קצוי תבל.

שבי הגולה יבואו באלפים ורבבות דרך הים

שבי הגולה יבואו באלפים ורבבות דרך הים לארץ. פרי הארץ וזמרתה, יכול הפרדסים, תנובת גני הירק, מלאכת החרושת, תוצרת ים המלח — ישולחו באניות לארצות קרובות ורחוקות. נפט ארם-נהרים יזרום דרך ערבות המדבר הסורי לנמל חיפה — ומשם יינשא לכל קצווי תבל. משנה לשנה יגדל מערבה ועזובונה הימי של הארץ. ואלפי ידים, ולאחר האלפים — רבבות, יידרשו למלאכת הים המתרחבת — פורקים וטוענים, עומסים וסבלים, ספנים ומלחים. התעשה מלאכה זו רק על-ידי אחרים? גם ימה של ארצנו מצפה לגואלו, כאשר ציפתה

הים פותח לפנינו אפקים בלי גבול

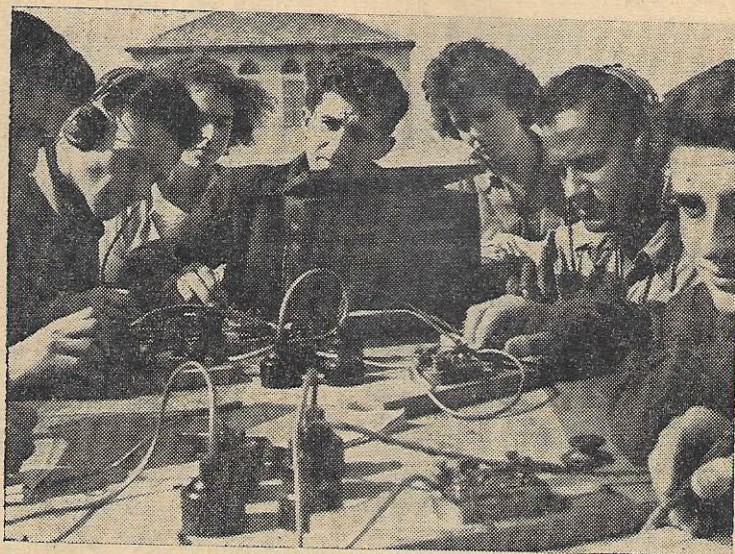
הדרך לים היא דרך להרחבת שטח ארצנו, לביצור בסיסנו הכלכלי, לחיזוק בריאותנו הלאומית, לתגבור עמדתנו הפוליטית, ליציאה למרחב, להשתררות עיתני הטבע. הים פותח לפנינו אפקים בלי גבול תנועתנו החלוצית בגולה ובארץ, הנוער המעפיל הלומד והעובד, ימצאו בים כר נרחב לפעולה נועזת למאויי גבורה, להעפלה מחודשת. בכל ערי החוף בגולה יתארגנו פלוגות חלוץ ימי, בכל בתי הספר הימיים ילמדו טובי הנוער את תורת השיט ותרבות הים כי הארץ אשר אליה יבואו — היא ארץ ש הים הגדול.

והנוער אשר בארץ, ביחוד זה השוכן על שפת הים, בין בכפר ובין בעיר, יראה בגלים את אשר רואה איש השדה ברגבים: מקור חיים ועוז וישיבת תרבות הים, החל מספורט ימי, וגומר בעבוד המלה, ניצור טיפוס יהודי חדש אשר ישלים ויגדל את הטיפוס שנוצר בעבודת השדה.

נזכור: ארצנו זו מצטרפת מיבשה ומים.

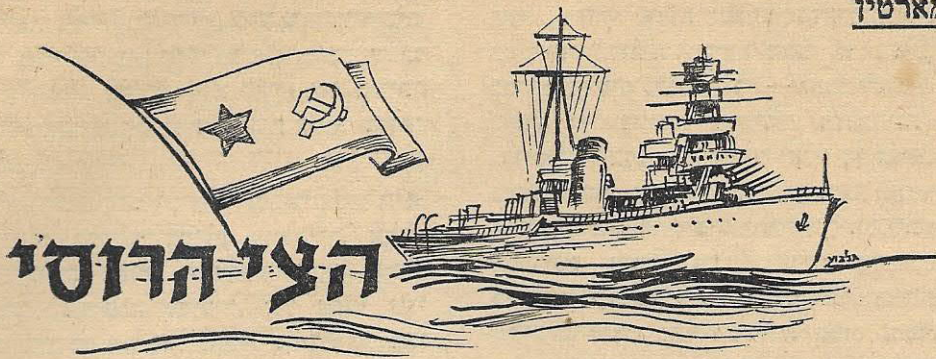
להם ועודנה מצפה אדמתה. נעתקנו מהים כאשר הורחקנו מהאדמה — ואולי זר לנו הים פי כמה מאשר זרה לנו האדמה. בני העיר ושוכני יבשה היינו מאות בשנים. עברנו ארחות ימים — כנוסעים, אף פעם לא כמסיעים, כאשר אכלנו פרי האדמה כקונים ולא כיוצרים. אולם האזנו לקריאת האדמה, ובני העיר היו לפלחים, לגננים, ליוגבים, לפרדסנים, לירקנים, לכורנים, למגדלי עופות ובהמות. היבצר מאנשי היבשה להיות למלחים, דייגים, ספנים, שהיית בים, שייטים, נוטים, אמודאים, קברניטים?

רצון הקיום והתקומה של עם קשה-עורף דפק וציונה לטובי-בניו: האחזו באדמת המולדת. רצון זה מצווה אחיזה נוספת — בים המולדת. בלי הים אין מוצא, אין מרחב, אין מצע להשתרע. הים התיכון הוא הגשר הטבעי המקשר את ארצנו הקטנה עם העולם הרחב. הים הוא חלק אורגני, כלכלי ופוליטי של ארצנו. והוא עדיין כמעט פנוי, כמעט חפשי. הכוח שדחף אותנו מהעיר לכפר — דוחף אותנו מהיבשה לים.

(ראה עמוד 15—16)

אנו לומדים „קשר“

ובמזרח, לחלק הצפוני של האוקינוס השקט. הם בנו את ארכאנגלסק בצפון, ואת ולאדיבוסטוק במזרח הרחוק. למעשה היה ברשותם זמן ידוע גם חצי-האי קוריאה. אולם ב-1905 נפגש לראשונה הצי הרוסי בקרב קשה עם ציה של מעצמה ימית צעירה אחרת. היא יפאן. במיצר צושימה נחרץ גורלו של הצי הרוסי לשנים רבות.

הרוסים לא שכחו את לקח הקרב בצושימה, ולמדו ממנו על ארגון צייהם. כדי להפגש בצי היפאני הקטן, ביחס, צריכים היו הרוסים לאגף את כל אירופה, אפריקה ואסיה, נוכח התנגדותם הפסיבית של האנגלים ולמרות חוסר-נסיונם של המלחים הרוסים עצמם. אניותיהם לקו בחסרונות טכניים רבים עד מאד. אולם הקושי הגדול ביותר היה יסודי, והוא שהמלח הרוסי היה, בעצם, אכזר, עובד-אדמה — ואין זה פשוט כלל וכלל להפוך עם של אכזרים ליורדיים. הימאות בימינו דורשת ידיעה טכנית רבה. הרוסים לא עשו מאמץ רציני בשטח חינוך מלחיהם, והם שילמו בכך באבדן רוב צייהם בצושימה. ואם כי עברו מאז יותר מארבעים שנה, אין לקבוע שתהליך חינוך העם (או, לפחות, חלק הגון של העם) לימאות נסתיים כבר.

אחרי שנת 1905 לא בנו הרוסים כמעט ולא כלום במובן הימי. הארץ היתה נתונה במערבולת מדינית פנימית קשה, ואולי גם הטכניקה הרוסית לא נראתה כמוסמכת בעיני המפקדים הרוסיים עצמם. הם המשיכו, איפוא, במסורת שהחל בה פטר הגדול, והזמינו אניות-מלחמה בחוץ-לארץ. והרוסים פנו, איפוא, לצרפת ולאנגליה ובקשו תכניות לאניות-מלחמה מתברות ותיקות לבנין ספינות.

ב-1911 התחילו להגיע אניות-המלחמה הראשונות. אלה היו, קודם כל, ארבע אניות-קרב שנבנו לפי תכניות איטלקיות. האמת היא כי היו אלה

כתום מלחמת-העולם השניה, היה הצי הסובייטי, הצי הרביעי בעולם, אחרי ציי ארצות הברית, בריטניה וצרפת. מאז לא חדלו הרוסים מלבנות אניות חדשות, ויתכן כי הם נמצאים כעת במקום השלישי. עוד ב-28 ביולי 1945 פרסם המארשל סטאלין פקודה, האומרת: „העם רוצה שיהיה לו צי גדול וחזק. עמנו בונה עתה אניות-מלחמה ומכין בסיסים בשבילן. המטרות העומדות כרגע לפני הצי שלנו הן: כוננות בלתי-פוסקת, שיפור השרותים הימיים ועובדיה, ניצול הנסיון הקרבי של המלחמה הלאומית, עליה בתרבות הימית, במשמעת וארגון, עד לדרגה עוד יותר גבוהה מזו של עכשיו“.

אך מעט מאד חומר רשמי נתפרסם על-ידי ממשלת ברית-המועצות על הצי החדש שלה. נסיונותיהם של הרוסים במאות השנים האחרונות לבנות לעצמם צי גדול, לא הצליחו ביותר, אולם אין המדינה מוותרת על מקומה בין מדינות-הים, כיון שיודעים הרוסים יפה שהשלטון בימים קובע במדה מכרעת את כוחה של המדינה גם ביבשה. פטר הגדול היה הראשון משליטי רוסיה שהרגיש בדבר, וכל מלחמותיו לא באו אלא על מנת ליצור מוצא אל הים. הוא שנתן לרוסיה חבל ארץ לא-גדול בקרבת הים הבלטי, ואת בירתו בנה על חוף הים הזה. הלא היא לנינגרד של היום. הוא לחם גם נגד התורכים שבדרום רוסיה וכבש את אזור. וקתרין הגדולה, שמלכה כמה זמן אחריו, המשיכה את מלחמותיה בתורכים עד שהיה לרוסיה מוצא ישר אל הים השחור.

אך שני הימים הללו, הבלטי והשחור, הם ימים סגורים, והרוסים השתדלו מאז ומתמיד למצוא לעצמם מוצא אל מרחבי האוקינוס. ואמנם, הם הגיעו לאוקינוס בשתי נקודות: בצפון, לאוקינוס הצפוני,

אניות חדשות מאד לגבי הזמן, והיו בהן חידושים שלא נתגלו בצי הארצות האחרות אלא כחמש שנים אחר-כך. כן הגיעה באותה שנה להקה של אניות-טורפדו צרפתיות, שהיתה אחת הטובות ביותר מסוגה בצי העולם.

אולם לא די באניות: יש צורך באנשים מאומנים. והדבר נתגלה במלחמת-העולם הראשונה. החלק שמילא הצי הרוסי באותה מלחמה היה קטן ביותר. ביום שפרצה המהפכה ברוסיה, היו אנשי הצי הראשונים שהרימו את דגל המרי. כך נתחסל הצי של רוסיה הצארית.

אולם הצי הרוסי לא נתחסל. ברית המועצות התחילה לבנות מחדש צי, שהתבסס על מה שנשאר מימי הצאר. הירושה היתה לא גדולה ביותר, אך ניכרת למדי. היו באותה ירושה ארבע אניות-קרב מטיפוס איטלקי, שקראו להן מעתה "מרט", "פאריז'סקאיה קומונה", "אוקטיאבסקאיה רבולוציה" ו"מיכאל פרוזנה". היו להם גם כמה אניות קטנות יותר. ומספר גדול למדי של שלדי אניות, שלא נסתים בנין, ושהעלו חלודה. ותפקידו הראשון של השלטון החדש היה להשלים את תכנית העבודה שהותוותה לפני המהפכה. העבודה לפי תכנית אלו במשכה עד שנת 1929.

ראשית כל, הוחל בבנין של שתי סירות: "פרו-פאינטרן", "צ'רבונאיה אוקראינה" ו"קראסני קאוקז". שתי הראשונות נבנו לפי דוגמה מיושנת, והשלישית, שהיתה אטית כמו שתי אחיותיה, שונתה כך שהועלו עליה ארבעה תותחים בני 7.1 אינצשים בטורים בודדים — זיון כבד להפליא בשביל ספינה בת 8000 טון. כן הושלם בנין של אניות-משחית רבות, שיסודותיהן הונחו ב"1917—1914. גם אלה היו אניות מיושנות במקצת.

ב-1929 החלה התקופה השנייה בבנין הצי הסובייטי. והספינות הראשונות שנבנו בתקופה זו היו — צוללות. צוללות אלו היו בדרך כלל, משני טיפוסים: "מולודקי", שהיו צוללות קטנות בנות 215 טונות מעל פני המים, והיו מזוינות בשני צנורות-טורפדו בני 18 אינצשים — צוללות מסוג זה נבנו במספר רב מאד; וצוללות כבדות יותר, בנות 800 עד 1000 טונות, שנבנו במספנות רוסיות, אך העתיקה, בקוים הכלליים, את תכונות הצוללות הבריטיות מאותו הגודל.

בשנת 1934, בראשית "תכנית החומש" החדשה,

הוחל בבנין אניות-המלחמה הגדולות של הצי הסובייטי. באותה תקופה נבנו 15 אניות-משחית כבדות מטיפוס "לנינגראד" — שהיו למעשה העתקה ברורה של הקונטר-טורפידות הצרפתיות מטיפוס "פנטאסק". הנסיון הוכיח כי אלה הן אניות יעילות בשירות הצי, אולם חסרה להן הגנה מתאימה נגד האויר. כן פנו הרוסים למשרד-בנין-האניות האיטלקי המפורסם, "אוטיר-טרניאורלנדו", שהתמחה בבנין כלי-שיט קטנים ובינוניים, והזמינו תכניות בשביל שלוש-ש וחמש אניות-משחית מסוג "סטרמיטלני". אלה היו קטנות יותר מאשר ה"לנינגראדים", ואיטלקיות בכל סגולותיהן: מהירות, קלות, עם ארובות מקוצצות והבנין שמעל לקו-המים נמוך. זיון היה ארבעה תותחים בני 5.1 אינצשים (באחד פחות מאשר ב"לנינגראד"), והן היו הולמות ביותר את תפקידן במים הסגורים, שבשבילו נועדו. כל האניות הללו, גם מטיפוס "לנינגרד" וגם מטיפוס "סטרמיטלני", נבנו במספנות רוסיות על חוף הים הבלטי ועל חופי הים השחור. נראה כי חלק מה"סטרמיטלני" נבנו במספנות שהרוסים פתחו ליד ולאדיבוסטוק.

תכנית-הבנין הרוסית לא נסתפקה באלה. הם בנו עוד שורה של סירות-טורפדו מסוג "טשקנט", וכן סירות בינוניות מסוג "קירוב".

ל"טשקנט" יש היסטוריה מעניינת. הרוסים הזמינו את הדוגמה שוב אצל "אוטיר-טרניאורלנדו", לפי נתונים מיוחדים. האיטלקים, שניסו את האניה נסיונות רבים לפני שמסרוה לרוסים, השתמשו אחר כך בעצמם בתכניות אלה בשביל סירות-טורפדו משלהם, הנקראות אצלם סוג "רגולו". אין פלא, איפוא, ששתי האניות דומות ביותר.

את "קירוב" בנו הרוסים לפי תכנית איטלקית, המכילה את רוב החידושים שהכניסו האיטלקים בסיירות הקלות מסוג "קונדוטיירי". היו בסיירות אלו תשעה תותחים בני 7.1 אינצשים, שהיו זיון יפה לגבי סירת בת 8000 טונות (הגודל המוזר של התותחים מתבאר מתוך הרצון לתאם את תותחי הצי עם אלה שבצבא היבשה משתמש בהם). למעשה, הטענה אינה הולמת את המציאות ויש בה מעט מאד חסכון — אלא שהאניה סובלת מזיון בלתי-מספיק. המכונות ב"קירוב" היו מתוצרת איטלקית, ומיכלי הדלק קטנים ביחס — כפי שנהוג כמעט בכל הספינות הרוסיות.

גדולות. הם סבורים כי הפצצה האטומית והרקטות המכוונות ברדיו הם נשק יותר מדי מסוכן בשביל גושים גדולים, והם מתרכזים בבנין סיירות ואניות משחת, שהן ספינות מהירות וקל לפזרן על פני שטח רחב. ידוע כי הרוסים הוסיפו שלוש סיירות בינוניות מסוג „קירוב” לצי שלהם בים השחור ושתי סיירות כאלו לצי אשר במזרח הרחוק. „פרופאינטרן” טובעה ב־1943, אך הרוסים קבלו מן האמריקאים את „מילווקי”, הנקראת עתה „מוק־מאנסק”. פחות מעשר אניות־משחת כבדות מסוג „לנינגרד” שטות עדיין, אולם שייטת ה„סטר־מיטלני” מונה כחמישים אניות. כתריסר אניות איטלקיות נגד צוללות, מסוג „ארטיליירה”, נמסרו לרוסים בראשית 1946. „נירנברג”, אניה גרמנית בת 6000 טונות, נמסרה לרוסים ונקראת עתה „אדמירל מקארוב”. כן קבלו הרוסים מהגרמנים כעשר אניות־משחת טובות מסוג „נרביק” ו„אלבינג”.

(מתוך עתון הצי האמריקאי)
תרגום: שריה

„לא רע, לא רע...”

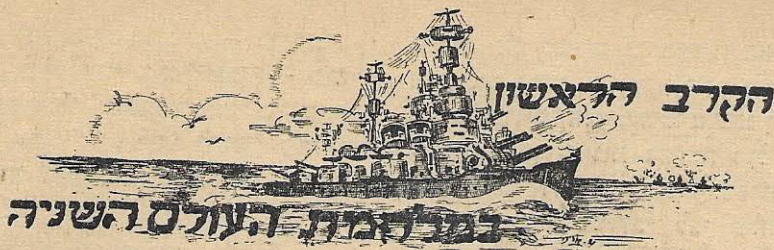
ארבע הספינות הראשונות מסוג זה — „קירוב”, „מקסים גורקי”, „וורושילוב” ו„מולוטוב” — היו כבר מושלמות כשפרצה המלחמה, אם כי שתי האחרונות חיכו עוד זמן רב לנשקן המלא. „קגנביץ”, הספינה החמישית מסוג זה, נבנתה בניקולאיב ב־1942.

אותה שנה היתה גם שנת־המבחן הגדול לרוסיה: פרצה המלחמה עם גרמניה. והנה שוב קרה, לגבי הצי, מה שהיה במלחמת־העולם הראשונה: העם, שבמשך מאות בשנים חי כעם יבשתי, לא הספיק לחנך דור של ימאים. הפעם היו לרוסים ספינות לרוב, וספינות טובות ממש כמו לאויב. אבל הצי הרוסי היה כפוף, במובן הפיקודי, למצביא צבא היבשה. הוא לא יכול היה לפעול אלא כיחידת־עזר של צבא היבשה. ואין הדבר דומה כלל ל„פעולות משותפות”, הנהוגות בצי האמריקאי, למשל. אילו פעל הצי הרוסי כיחידה נפרדת, היה יכול לפעול גדולות לפחות בים הבלטי או בים השחור, שם לא היו לו מתנגדים רציניים. הוא יכול היה, למשל, להפסיק כל תנועה גרמנית לאורך חופיהם, או להפריע ברצינות למשלוח חמרי־גלם חשובים ביותר לגרמנים בסקנדינביה. על־ידי כך היה הצי הרוסי עוזר גם לצי הבריטי והאמריקאי, שהיה לוחם נגד כל צי־הצוללות והצי השט הגרמני — שהיה חזק להפליא. הצי הרוסי לא מלא אף אחד מהתפקידים הללו. כל האניות, שאבדו לגרמנים בים הבלטי, נפגעו על־ידי מוקשים או על־ידי פצצות מן האוויר. הצי הרוסי לחם יפה בשעה שנדרש לעזור לצבא־היבשה — חפוי מהים, פלישה, הוצאת אנשים מהחוף. אך הוא לא פעל כיחידה חפשית.

הרוסים עצמם הכירו בזאת, והם נתנו עתה למפקד הצי, האדמירל ניקולאי קוזנצוב, סמכויות הרבה יותר רחבות מבעבר.

אין ידיעות מוסמכות על גדול הצי הסובייטי כיום. נראה כי הספינות הגדולות ביותר שברשותם הן שלוש אניות־הקרב „ארכאנגלסק”, „אוקטיאברס־קאיה רבולוציה” ו„סבסטופול”. „מיכאיל פרונוזה” חוסלה. „ארכנגלסק” היא האניה האנגלית „ריאל סוברייין”, שנמסרה לרוסיה ב־1944, „אוקטיאברס־קאיה רבולוציה” ו„סבסטופול” נבנו באיטליה בימי הצאר. „מאראט” טובעה על־ידי מפציצים גרמנים ליד קרונשטט.

אולם הרוסים אינם מעוניינים באניות־קרב

התמודדות הכוחות הראשונה בים בין אניות בריטיות לאניה גרמנית, היתה במלחמת-העולם השנייה, בקרבת החוף הדרום-אמריקאי. זהו הקרב בין „אנית-כיס“ הגרמנית „גראף שפיי“ לבין שלוש אניות-מלחמה בריטיות. זה היה הקרב הראשון שבו נצחו בנות-הברית במלחמה האחרונה, והוא הוכיח, כי טקטיקה נכונה חשובה במלחמה הימית יותר מזיון רב.

צ'רצ'יל, שהיה בתקופה ההיא מיניסטר הצי בממשלה הבריטית („הלורד הראשון של האדמירליות“), כפי שמנסחים זאת האנגלים, פירסם בספר זכרונותיו על המלחמה פרטים מלאים על „מערכת ריו דה-לה פלאטה“.

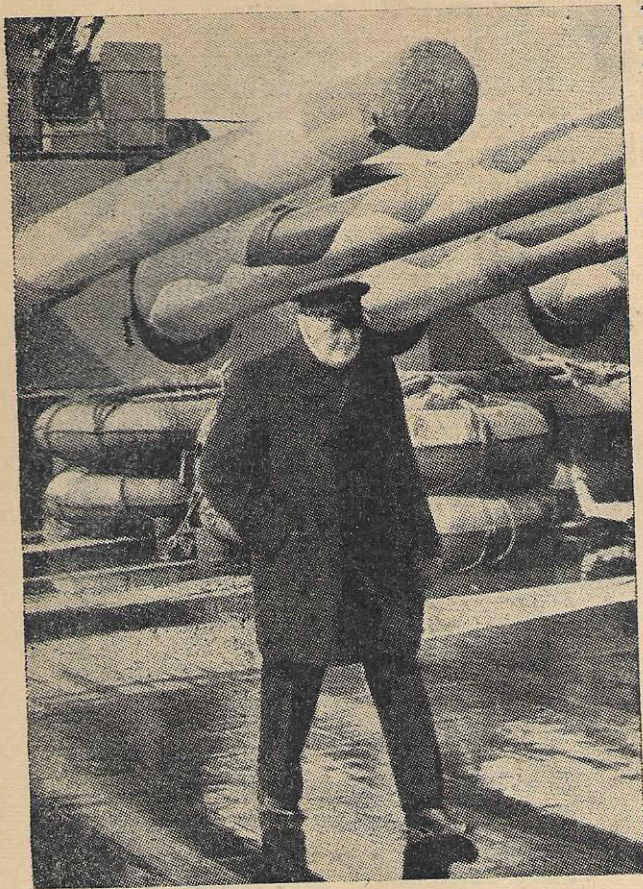
אישי-הים, צריכה היתה „גרף שפיי“ להגיע לחופי אמריקה ב-13 בחודש דצמבר. אי לכך נתן מפקד השייטת פקודה לכל אניותיו להתרכז במקום אחד ב-12 בחודש. אולם ה„קומברלנד“ היתה אותה שעה בתיקונים במעגן שבאיי פללנד. „אכסטר“, „איאכס“ ו„אכילס“ הופיעו, בבוקר ה-13 בחודש, על אם הדרך הימית, המובילה לריו-דה-לה-פלאטה. והנה, בשעה 6.14 בבוקר נראה עשן באופק. חישובו של המפקד האנגלי היה מדויק.

הארווד עצמו נמצא על סיפונה של „איאכס“. הוא פקד לפזר את האניות ולהתקיף משלושה כיוונים, כדי לבלבל את האויב. ובמהירות האפשרית נעו שלוש האניות הבריטיות לעבר אנית-הקרב הגרמנית. מפקד „גראף שפיי“, קפיטן לאנגסדורף, סבור היה תחילה כי לפניו סירת קלה אחת ושתי אניות-משחית — וגם הוא מיהר לעבר יריביו. אולם לא עברו רגעים רבים והקפיטן הגרמני נוכח לדעת שטעה, וכי לפניו שלוש אניות יותר כבדות משחשבו.

אז ידע כי לא יימנע מהתמודדות-כוחות אכזרית. שני היריבים התקרבו זה אל זה במהירות של חמשים מילין לשעה. לאנגסדורף צריך היה להתחיל בין-רגע מה עליו לעשות. הצעד הנכון היה — לברוח. ולהחזיק את הבריטים בריחוק מתאים בעזרת תותחיו בני 11 האינטשים, כך שהבריטים לא היו

באמצע אוקטובר 1939 נודע, כי אנית-הקרב הגרמנית „גראף שפיי“ מסיירת באוקינוס האטלנטי הדרומי ופוגעת קשה בספינות של בנות-הברית. אותה שעה נמצאו באותו חלק של האוקינוס גם כוחות ימיים חזקים של בנות-הברית. באחת השייטות היתה נושאת-האווירונים המפורסמת „ארק רויאל“, וסיירת-הקרב „רינאון“, — שפעלו מבסיס בפריטאון, ושייטת שניה הכילה שתי סירות צרפתיות ונושאת-אווירונים בריטית בשם „הרמס“ — הללו פעלו מבסיס סן אשר בדאקר. בכף-התקווה-הטובה היה בסיסן של הסיירות הכבדות „סאכס“ ו„שרופשייר“, וסמוך לחופי אמריקה הדרומית שמרו על דרך האניות בריו-דה-לה-פלאטה וריו-דה-ז'אניירו הסיירות „קומברלנד“ ו„אכסטר“ (תותחים בני שמונה אינטש) ו„איאכס“ ו„אכילס“ (תותחים בני ששה אינטש). „אכילס“ היתה אניה ניירזילנדית. שכל מלחיה היו ניירזילנדים. מפקד השייטת הזאת היה הקומודור הארווד.

ב-2 בדצמבר נודע לקומודור הארווד, כי האניה „דוריק סטאר“ טובעה בין דרום-אפריקה ודרום-אמריקה. לפי חישובו של הקומודור הארווד, „גרף שפיי“ היא שטבעה את „דוריק סטאר“, והוא הנחת, כי אנית-הקרב הגרמנית מפליגה לעבר לה-פלאטה. לפי הערכתו, שהיתה מיוסדת בעיקר על רגשו של

„תותח כבד“ בצל תותחים כבדים

את כל תותחיה הכבדים. עד שעה 7.25 נפגעו שתי טורי-תותחים על „איאכס“, וגם „אכילס“ נפגעה. הארדוד נוכח לדעת כי סיירות קלות לא תוכלנה לאנית-קרב, בפרט שגם התחמושת הלכה ואזלה. לפיכך החליט להפסיק את הקרב עד לרדת החשכה, כאשר יוכל להשתמש בנשקו הקל ביתר יעילות. הוא צווה להעלות מסך-עשן, ושתי האניות הבריטיות חזרו מדרכן. „גראף שפיי“ לא ניסתה לרדוף אחריהן. הקרב כולו נמשך, איפוא, שעה ועשרים דקות.

במשך היום החישה „גראף שפיי“ את דרכה לעבר מונטבידיאו. הסיירות הבריטיות הפליגו אחריה, במרחק רב. מדי פעם בפעם הוחלפו יריות-תותחים.

„גראף שפיי“ הגיעה למונטבידיאו שעה קלה אחרי חצות. מיד החלה בתיקונים והעברת פצוצים לספינות-סוחר גרמניות. קפיטן לאנגסדורף התקשר

יכולים לענות. היו לו גם סיכויים לפגוע לפחות באחת מאניות יריביו, וכך להקל על עצמו את המערכה במקרה ששנים מאניות הבריטים היו מצו-ליחות להגיע למרחק די קטן, כדי להתחיל בפעולה. אולם הקפיטן לאנגסדורף החליט אחרת. „גראף שפיי“ התקרבה, איפוא, במהירות, לעבר „אכסטר“.

אי-לכך החלה הפעולה כמעט בעת ובעונה אחת משני עבריה של האניה הגרמנית.

הטאקטיקה של הקומודור מארוד היתה נכונה. למן ראשית הקרב פגעו קלעים בני 8 אינטש, שנורו מה„אכסטר“, בגוף אנית-הקרב הגרמנית. אותה שעה החלו לירות גם תותחי 6 האינטשים מהאניות האחרות, כשהמרחק ביניהן לבין „גראף שפיי“ נעשה קטן למדי. הקרב החל ממרחק קצת יותר מעשרה מילין. כעבור רגעים אחדים נפגעה „אכסטר“ מפגז גרמני. טורי-התותחים „ב“ הוצא מכלל שימוש, כמעט כל האנשים שנמצאו על סיפון האניה נהרגו או נפצעו, מנגנון-הקשר הפסיק לפעול, והאנשים אבדו לזמן-מה את השלטון על האניה. היה זה רגע מכריע לגבי „אכסטר“. אך האויב, במקום להמשיך להלום באניה זו, מוכרח היה להפנות את תשומת-לבו לשתי הסיירות הקלות שמעברו השמאלי. הן היו כבר קרובות למדי, ותותחי 6 אינטש הטרידו את „גראף שפיי“ מאד. כך ניצלה „אכסטר“ ברגע האחרון.

המערכה הזאת נמשכה משעה 6.17 עד 6.36 בבוקר. כשמפקד האניה הגרמנית החליט כי לא יוכל לעמוד נוכח שלוש האניות הבריטיות, הוציא עננת-עשן וניסה להתחמק. ברור היה להארדוד כי יריבו מתכוון להגיע ללה-פלאטה, אל תוך המים הטריטור-ריאליים של אמריקה הדרומית.

אולם הקרב טרם נסתיים. בעת מנוסתה, הפעילה „גראף שפיי“ את תותחיה שנית נגד „אכסטר“. כל תותחיה הקדמיים של „אכסטר“ הוצאו מכלל שימוש, שריפה התלקחה במרכזו, והאניה כולה נטתה הצדה באופן מסוכן. מפקד האניה, קפטן בל, מוכרח היה לעזוב את גשר רב-החובלים, שניזוק בהתפוצצות, ויחד עם שנים או שלושה קצינים המשיך להפעיל את התותח היחידי שפעל עדיין. אולם בשעה 7.30 לא היה עוד לחץ מספיק בתותח, והוא מוכרח היה להשתתק. עשר דקות אחר-כך חזרה „אכסטר“ על עקבותיה ופנתה לבסיסה, לשם תיקונים.

„איאכס“ ו„אכילס“ הקטנות המשיכו את הקרב תוך כדי רדיפת האויב. „גראף שפיי“ הפעילה נגדם

האחרון. בשעה 6.15 לפנות ערב הפליגה האניה הגרמנית לאטה ודרכה אל הים. הסיירות הבריטיות עמדו באופק. הן היו מוכנות לקרב.
ב־8.54 ירדה השמש. אותה שעה באה ידיעה מ"איאכס":

"גראף שפיי" התפוצצה.

"רינאון" ו"ארק רויאל" נמצאו אותה שעה במרחק אלף מילין מהמקום...
קפיטן לאנגסדורף איבד את עצמו לדעת באותו לילה.

תרגום: אבי ש

חורף בחיל - הים

מחולל לא חשבת שאולי כי ב כפ חכמה מים !!

עם ה"פירר". "איאכס" ו"אכילס" נמצאו מחוץ למפרץ. אחת היתה דתן לחכות לצאת יריבתן.

אותו לילה הפליגה גם ה"קומברלנד" מאיי פלקלנד, כדי לקחת את מקומה של "אכסטר". סיירת זו, שתותחיה היו בני 8 אינטשים החזירה לקדמותו את שווייז-המשקל בין הכוחות.

"אי אפשר היה שלא לעקוב בהתרגשות אחרי מהלך הקרב, בשבתנו בחדר-המבצעים של הצי בלונדון, שם בליתי את רובו של יום ה-13 בדצמבר, מציין וינסטון צ'רצ'יל ביומנו.

מן האדמירליות יצאו פקודות לכל הכוחות הבריטיים באוקיינוס האטלנטי להיחפז למונטבידאו. אולם שום כוח רציני לא נמצא במרחק פחות מאלפיים מילין מחופי אורוגוואי. וכדי להגיע למונטבידאו, היו צריכות האניות הללו לקחת דלק בריירדה-ד'אניירו. "אולם הצלחנו לפרסם ידיעות המראות כי רוב אניות תינו באוקיינוס האטלנטי הדרומי עזבו את ריאו-דה-ד'אניירו ומתקרבות במהירות עצומה למונטבידאו", מוסר צ'רצ'יל.

אותה שעה הודיע הקפיטן לאנגסדורף ל"פירר" בברלין:

"המצב האסטרטגי בחוף מונטיבדיאו חמור, סיירות ואניות-משחית מצפות בחוף, ולצדן "ארק רויאל" (נושאת אווירונים בריטית) ו"רינאון" (אנית-קרב בריטית). בלוקדה חמורה במשך הלילה. אין כל סיכויים להיחלץ מן המצור ולצאת למרחבי הים, על מנת להגיע לגרמניה. אנא להחליט אם עלי להטביע את האניה, אף כי המים אינם עמוקים דים, או להתמסר לשלטונות אורוגוואי."

אחרי כמה שעות של דיונים, החזיר ה"פירר": "עשה נסיון לפרוץ את המצור. אם לא — הטבע את האניה לאחר שתשמידה כליל."

לפי מנהגי הנייטראליות בתקופת מלחמה, מותר היה ל"גראף שפיי" להשאר שבעים ושתיים שעות בלבד במימיה של אורוגוואי. השלטונות המקומיים לא הסכימו להאריך את המועד. לא היתה ברירה אחרת בפני לאנגסדורף אלא להטביע את ספינתו.

ביום ה-17 בדצמבר, אחר-הצהרים, הועברו כשבע מאות איש מעל ספינה של "גראף-שפיי" לאניות-סוחר גרמניות, שעגנו בנמל. לאדמירל הארווד נודע כי "גראף שפיי" מעלה את העוגן. על החוף התאספו המוני-המונים כדי לראות את "גראף שפיי" במסעה

מסע המשיט

מאת המשיט ויליאם אסטון והמשיט אלכסנדר גרוסבנור, מחצי האמריקאי

את תפקידהם ועמדנו על משמרותיהם. כך למדנו את חיי האניה מלמטה למעלה.

המשמרות שלנו היו בנות ארבע שעות בהפסקות של שתיים-עשרה. העמידו אותנו למשמרות בשלושים ושנים עמדות שונות: על המעקה העליון של התורן, ליד ספינת ההצלה, בצדו של מחזיקההגה. בעיני רבים מאתנו, נראתה המשמרת ליד ההגה הנאה ביותר, המענינת ביותר. הלב דפק בחוקה כשאחוזת בהגה ונסית להטות את אניתהענק לכוונה הנכון.

כולנו חבבנו את השעורים בתותחנות: הם נערכו על הסיפון, תחת כפת השמים, ובתקופת האימונים בתותחים לא נאלצנו לעמוד במשמרות.

בשעורים שארכו שלוש שעות ליום למדנו להכיר את כל תותחי האניה. עברנו בטור על יד התותח-הענק של 16 אינץ', פרקנו ונקינו את התותח האנטי-אווירי בן 40 מילי-מטר. לעתים קרובות הראו לנו סרטיהסברה. כן חייבים היינו לעבור תיאוריה רבה ונבחנו בחינות הדרושות לקבלת דרגתו של מלחיתותחן ממדרגה שלישית.

החלק הפחות נעים של ההפלגה נפל בגורלם של אלה, שצריכים היו לעבור קורס של הנדסה ימית בשעה שגמר צאנו באיזור הטרופי. מאד לא נעים להמצא שעות על שעות בחיורי המכונות בבטן האניה בחום העצום של הטרופיקים.

על מנת ללמד למשיטים כיצד מתנהלת האניה לכל פרטיה, העמידונו למשמרות בכל הנקודות העקריות שבהן נוצר כוח-התנועה של האניה — מפקוח על דוד רותח ועד השגחה על הטורבינות. ועד מהרה למדנו להכין את הקפה השחור, האהוב כל-כך על עובדי "הבטן" (כלומר, אלה שעובדים בבטן האניה). שתינו את הקפה השחור הזה לעתים קרובות, והשגנו את העובדים הקבועים ביכל-תנו לשנות עשרה ספלים במשמרות.

"לקום! לקום! להתעורר!" הפנסים האדומים של ימית הקרב כבים ואור גדול ומסנוור נדלק בתקרת התא. אתה מסתכל בשעוןך: השעה 5.30. מוקדם ביותר, אומר אתה בלבך. עוד כמה רגעים שינה היו מצילים את מצב-הרוח. ואתה מנסה להתהפך וכבוש את פניך בכר.

"היי! אדוני הנכבד! הסיפון מתכה לך! עשה את המטה והסתלק מהתא!"

אתה מפלבל בעיניך ומשתדל למצוא את מכנסך מבין הערמה של מכנסי חבריך. זה לא קל במצב של חצי-שינה. לא עברו עשר דקות, והצי נזכר כך שוב.

"לעלות על הסיפון! לנקות במברשת את כל הרצפות הפתוחות!"

אתה עולה כבחלום מתוך החור שבסיפון ומברך את אור הבוקר. אם קוית שגשם שוטף יפטר אותך ממצות נקוי הסיפון, אינך אלא טועה: השמש עולה בכל זהרה בשמים בהירים.

כשאתה מגיע לחלקת הסיפון, המיועדת לטיפולך, אתה

זהו מעשה באלפיים ומאה משיטים, שהפליגו ב-7 ביוני 1947 מבית-הספר האמריקאי הימי באנאפוליס למסע-אימור נים לאדינבורג, אוסלו, קופנהאגן ולונדון. שתי אניות-קרב השתתפו במסע האימונים הזה ("ניורגרסי" ו"ויסקונסין"). שתי נושאות-מטוסים ("ראנדולף", שהיתה גם אנית-הדגל, ו"קירסארג"), הסיירת הקלה (ל.ס.ד.), "פורט מאנדון" וארבע אניות-משחית.

אנחנו היינו בין ששים הבחורים, מתלמידי כתה א' וג' של בית-הספר הימי, שהוקצה לה מקום ליד התותח מס' 1 בן 16 האינץשים על ספונה של "ניו גרסי". ניתנו לנו מטות צרות, אך נוחות למדי, הצמודות ארבע-ארבע בוד מעל זו לדפני התא.

לכל אחד מאתנו ניתן ארון-בגדים, אך קטן כל-כך שהסתכלנו בו במבוכה ובאי-אמון. איש לא האמין כי יוכל לשכן בו את כל הפציו. אולם לאחר עבודה מאומצת וחיפושים רבים, הכל נכנס בשלום על מקומו.

אנית-הקרב מחולקת לשלושה חלקים יסודיים: החלק שמעל לסיפון הראשון, יחד עם סיפון של רבי-החובל, מכיל את מוחה של הספינה; במרכז, בשתי הקומות שמתחת לסיפון הראשי, נמצאים השירותים, המכלכלים והמתקנים את האניה; ולמטה, סביב המכונות והברגים, נמצא מרכז האנרגיה הנותן כח וחיים לאניה כולה.

עברו שלושה או ארבעה ימים עד שהצלחנו לעבור בשלום, מבלי לשבור את גבינו, בבלות הקטנות המפרידות בין חלק לחלק. אך עוד יותר זמן לקח לנו הלמוד לעלות ולרדת מקומה לקומה במדרגות ללא משענת!

הנאביגציה בתוך האניה לא נכללה בתכנית השעורים, והיה עלינו ללמוד אותה מתוך נסיון עצמי. הדבר לקח כמה שבועות. הספקנו להגיע לאנגליה לפני שרבים מאתנו מצאו את הדרך לסדנתו של הסנדלר ולתאו של החייט. אחד המורים באקדמיה, שהרצה לנו מראש על הפלגתנו זו, אמר לנו בבתי-צחוק כי אם ברצוננו לצאת חיים מתוך נסיון ההפלגה הזה, עלינו להצליח למצוא את הדרך לשלוש מקומות בלבד: למטות שלנו, לאשנבו של הטבח, ולחדרי-הרחצה. כולנו יצאנו מן המבחן בשלום.

אניתנו הגדולה, היא שסיפקה דלק, במשך כל ההפלגה, לאניות-המשחית אשר ליוונו. הללו היו נישות אלינו למרחק של חמשה-עשרה מטרים, ויונקות, דרך צנורות עבים, את מנת-הדלק שלהם, ממש כמו הגורים יונקים חלב הלבאי.

יש אנשים, מאלה היושבים במשרדים, הסבורים כי הפלגתם של המשיטים כמוה כהפלגת-טיול. אכן, אין ספק שנעים מאד לבקר בנמלים ורים. אבל חיי העבודה על האניה מיגעים הם ללא צל של ספק.

לפני שהפליגנו על ה"ניו גרסי", עברנו קורסים חדשיים בספנות ונביגציה, שרות ותותחנות, וגם בהנדסה ימית. על יסוד הקורס בספנות זכאים היינו למעמד של מלחים מדרגה ראשונה. חיינו, איפוא, חייהם של מלחית-סיפון, מלאנו

מוצא בה כבר כמה חברים. כל זכר לשינה מתנדף ברגע שזרם המים הקרים מהצנור מצליף כמו בסכינים על רגליך היחפות.

והסמל כבר צועק: „מהר, מהר! קה מברשת ועשה משהו!“

אתה תוחב מקל לתוך המברשת, ומתחיל בפעולה משותפת עם זרם המים מהצינור. מאחוריך באים משיטים אחרים ומנגבים את המים במקלות-גומי. אם, לאחר זאת, מתגלים ברצפה סימנים של מלה — יש להתחיל את כל הפעולה מחדש.

כשאתה עוזב, סוף-סוף, את הסיפון ומחשבות על ארוץ-חתיבוקר מנגנות בלבך, מלווה אותך קולו של הסמל: „מחר תבואו יותר מוקדם לעבודה. לא להתעצל!“ סוף-סוף הנה היא: ארוחת הבוקר!

רב הסמלים אינו מחויב לחזור פעמיים על קריאתו החדה לארוחה הראשונה: שעה קלה לפני שהוא נזכר בארוחת-בוקר, עומדים כבר מלחים בשתי שורות, משני צדי האניה, ומחכים לפתיחת חלון המטבח. אנו אוכלים בשמונה אולמות, על שולחנות וכסאות מתקפלים. בין ארוחה לארוחה משמשים אולמות אלה לשעורים, הצגות או לתפלה.

מהירות הוא גורם חשוב בארוחות הללו. כדי להשיג את המהירות, משרת כל איש את עצמו. במקרה הגרוע ביותר, יכול אתה לסיים את ארוחתך בחמש דקות. אין אפשרות להשאר ליד השולחן אחרי האוכל: כל עובדי האניה אוכלים בשלוש משמרות בנות חמש-עשרה דקה כל אחת.

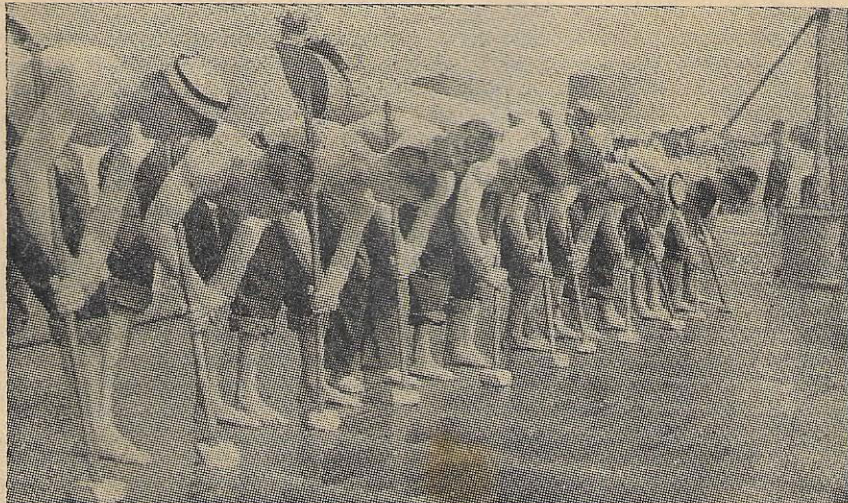
אפשר לאכול פעמיים — אם עומדים פעמיים בתור. מי שמספיק אוכל שלוש פעמים — אם זה לא נמאס לו. פעם בשבוע עורכת האניה „יום נקיון“ כללי — וכל נוסעיה הופכים לעקרות-בית. כל מה שנראה באניה לעין — זוכה למריטה וצחצוח. וכל רצפות-העץ זוכות לשפשוף אבן-החול.

כלום ראייתם פעם כיצד משפשפים רצפה באבן-חול? כל ימאי יספר לכם בכאב-לב על המכשיר הזה ששמו אבן-חול.

לפנים היו משפשפים את הרצפות יום-יום. אולם כיון שהאבן משפיעה לרעה על העץ, היה צורך להחליף את הקרשים לעתים יותר מדי קרובות. אי-לכך משפשפים כיום את הרצפות רק פעם בשבוע.

כדי לשפשף את הרצפות כראוי, יש להזדיין במקל, בחול, במים ובחצי לבנה אדומה, שיש בה גומה המתאימה לחור המקל. השעור בשפשוף הרצפות נמשך כשלושים שניות, אבל ידיעה מוקדמת של התאוששות-מועילה מאוד. וכך הוא סדר העבודה. אתה מתכופף עד הקרקע, מחזיק את המקל במרחק חמשים סנטימטר מהרצפה בידך הימנית. את הקצה העליון של המקל אתה משעין על ירכך הימנית. את ירך הימנית שים מתחת למקל ואחוז באמת ירך השמאלית. רק במעמד כזה יכול אתה לשלוט על האבן ולהזיזה הלך ושוב בקלות, וגם להטותה ימינה או שמאלה, כרצונך.

חמשה עד שלושים משיטים עומדים לאורך קרש אחד אחד מונה בקול את הקצב. כל הקבוצה כולה חייבת לפעול כגוף אחד. אך תמיד נמצא איזה אטום-אווון, שיש לו תענוג מיוחד לעשות את ההיפך מהדרוש; ואז מתבלבלים כולם. האבן צריכה לעשות תנועה של חמשים סנטימטרים, בערך, ימינה ושמאלה, לפי הקצב „שמאלי-ימין, שמאלי-ימין“ — עד שסופרים עשרים פעם ועוברים כולם יחד לקרש הסמוך. אם יש עבודת-פרך בצי, הרי זוהי שפשוף-הרצפות. אין כל אפשרות להערים על השיטה: אדם שאינו עובד בקצב, הלבנה שלו נשמטת וכל חבריו צריכים לסבול. „יום הנקיון“ המלוכרך ביותר הוא בלי ספק, זה של אנשי המכונות. והחלק המלוכלך ביותר של עבודתם ביום זה הוא נקוי הדוודים. אתה נכנס ערום למחצה לתוך הדוד ומוריד את הלכלוך השחור שעל דפניו בעזרת מברשת-ברזל, לאורה של מנורה קטנה. לעתים המברשת אינה

וכך היו המשיטים משפשפים את הרצפות

תותחילמוד אלה היו מרגיזים ביותר: הם עשו הרבה רעש והיו כבדים מאוד. התוצאה הישירה היתה: אצבעות מרוסות וחבורות בידים.

כשהתחלנו לירות בפגזי-אימונים, הופיעו אוירונים שמשכו אחריהם שרולים אדומים. אלה היו המטרות שלנו. כשהתקדמנו קצת, הפעיל אחד הטייסים מטוסי-רדיו קטנים, שהסתובבו מעל לאניה. תנועותיהם היו יותר מהירות, וכיון שקשה היה לקבוע מראש את כוונם, היה יותר קשה גם לפגוע בהם.

בוקר-בוקר, סמוך לשעה 6.30, היה מופיע מעל לאניתנו אחד ההליקופטרים של השיירה ומביא לנו את עתון-הבוקר. בסיסו היה בנושא-האווירונים, "רנדולף", שבה היו מדפי-סיים את "ידיעות השיירה". אותו ההליקופטר היה מביא לנו גם את הדואר הרגיל. הפעולה לא נמשכה אלא כחצי רגע. ההליקופטר היה מתקרב אל הסיפון העליון, שם עמד אחד הסמלים. הטייס היה מושיט בידו שק קטן, והסמל היה תופסו, ומוסר אותה שעה לטייס את השק עם הדואר היוצא.

לפעמים היה מגיע אלינו בדרך זו איזה קצין משוטט. מן ההליקופטר היו מורידים חוט-פלדה, והאיש שהיה נתמך בכתפיות-בד, היה יורד בחוט-הפלדה עד למטה, וקופץ לבסוף על סיפון האניה.

תרגם: שריה

מספיקה, ויש צורך להשתמש במרצע. אכן, גם נקוי הדודים אינו כה מפרך כמו שפשוף הרצפות.

או שנופל בגורלך לצבע את שפולי הספינה, או את קרקעיתה: ואתה משפשף ומוריד את שכבת-החלודה ומושך צבע חדש במקומה. רפש חום וצהוב מהווה כתמים צבעוניים על מכנסי-העבודה הכחולים, הסופגים גם שמן לרוב.

ועתה תבינו מה גדולה שמחתו של זה, שנופל בגורלו לצאת למשמרת ב"יום הנקיון".

לאחר הפלגה של שבועיים, קבלנו על עצמנו את הגנת האניה. כל התותחים האנטי-אוויריים בני 40 המילימטרים, וכן התותחים בני המשה אינטשים, הפועלים במאונך ובמאוזן, וגם תשעה תותחים בשלושה טורים של בני ה-16 אינטש — כולם נמסרו בידיהם של צעירים מהכתה הרא-שונה. רק קצינים אחדים השגיחו מהצד מבלי להתערב בעבודתנו.

אימונים יום-יומיים הפכו אותנו עד מהרה למומחים, לא פחותים מצוות האניה הקבוע. לפי הסימן הראשון מהמטה הראשי, היינו מתפורים לעמדותינו ליד התותחים. עשינו את כל הפעולות לכוון התותחים והטענות, וגם "ירינו", אך בלי קלעים.

אולם עברו שבועיים עד שמסרו לידנו קלעים חיים. עד אז ראינו הרבה סרטי-הסברה ועשינו הרבה נסיונות במכונות-אימונים.

צוללת גמד

אנו שומעים, בשנים האחרונות, על התחרות בבנין אניות-ענק למלחמה באוקיינוסים, וידיעות אלו מאפילות על התפתחות בכיוון אחר של אניות-המלחמה: הספינה הקטנה, — הקטנטנה, היינו אומרים, כי הנה, אם אמנם הגיעה לעתונות הכללית בתקופת המלחמה ידיעה רק על צוללות-הגמד היפאניות שייטות גדולות של צוללות-האנגלים וגם האמריקאים שייטות גדולות של צוללות-גמד ושל אניות-מלחמה קטנטנות מטיפוסים אחרים, שהשתתפו בפועל במלחמה הימית ויצרו כמה תקדימים במלחמה זו. אניות-הגמד הללו הביאו מהפכה ממש במושגי האסטרטגיה הימית, ויצרו הלך-מחשבה חדש בין הוגי-הדעות של ציי העולם. עתה מוכיחים הכל כי הטכניקה המודרנית מאפשרת לאניה קטנה להיות מצוידת בכל המכשירים, שעד כה היו המונופולין של אניות-קרב גדולות. הטורבינה, הרקטה, האנרגיה האטומית — כל אלה עלולים להוסיף לאניה הקטנה מהירות, שלא היתה לפניו אלא לאניות הגדולות. מצד שני, מייצרים עכשיו חמרי-נפץ המכילים כוח-הרס עצום בתוך גוף קטן למדי. המעלה הגדולה של אניה קטנה היא שתנועתה קלה ומהירה, ואין היא צריכה למספר אנשים כה רב כאניות-מלחמה גדולה. ומובן, כי מחיר הבניה משתנה בהתאם לגודל...

הראשונים שהשתמשו בצוללות קטנטנות היו היפאנים. צוללות אלו השתתפו בהתקפה על פיליפ-הארבור. הגרמנים אף הם יצרו צוללות קטנות למכביר, והשתמשו בהן בהצלחה מרובה למדי, ביחוד בתעלת לה-מאנש ובים הצפוני. הצי האוסטרלי, שהתגבש בתקופת המלחמה, עשה נסיונות רבים ומוצלחים בצוללות הקטנטנות. אך הפעולה המפורסמת ביותר של צוללות-גמד במלחמה האחרונה היתה זו שנסתיימה בפגיעה באניית-קרב הגרמנית הגדולה "טירפיץ", ב-22 בספטמבר 1943.

היה זה בעצומה של המערכה על "דרך הצפון" לרוסיה. בנות-הברית שלחו בדרך זו אניות רבות עם מטענים של חמרי-מלחמה ואוכל לרוסים, שעמדו על נפשם בשערי לנינגראד. אולם כמחצית מהאניות לא היו מגיעות למטרן, בגלל ההתקפות התדירות של הצי והאוויריה של הגרמנים. "טירפיץ" היתה אניית-קרב מסוגה של "גראף שפי", ו"ביסמרק", שכוחה הקטלני היה עצום, והיא שעמדה במרכז הפעולה נגד שיירות-העזרה של בנות-הברית. מקום מעגנה הרגיל היה בפוירד קאא, בנור-בגיה הצפונית, במקום זה בנו הגרמנים שלושה מעגנים מיוחדים. הגישה אליהם היתה דרך הפוירד, שארכו היה כארבעה מילין ורחבו מיל וחצי בממוצע. הכניסה לפוירד לא היתה רחבה מחצי מיל. רוב ימות השנה שורר הלילה במקומות אלה, כך שהצי הגרמני הרגיש את עצמו בפוירד

קאא במבטחים, בפרט שהפוירד אינו אלא סיומו של מפרץ פתלתל, שארכו כחמישים מילין. המקום היה בסיס אידיאלי בשביל האניות, שהתקיפו את השיירות הבריטיות או שניסו לפרוץ את המצור הבריטי ולהתחמק, דרך האוקיינוס הארקטי, לאוקיינוס האטלנטי.

הגרמנים שמרו על "טירפיץ" בשבע עינים, כיון שהיתה זו להם אניית-הקרב היחידה, שנותרה להם אחרי טיבול "גראף שפי" ו"ביסמרק", ולאחר ש"שארנהורסט" נפגעה. מסביב לבסיס קאא היו עמדות של תותחים אנטי-אוויריים, ומכשירים רבים ליצירת עשן מלאכותי. בתוך מימי הפוירד היו, בשורה כפולה, רשתות נגד צוללות ומסביב לאניית-הקרב נמתחו שלוש שורות של רשתות נגד טורפידו.

מפקדי הצי הבריטי החליטו כי יש הכרח להטביע א "טירפיץ", או, לפחות, לפגוע בה פגיעה רצינית למדי כזו שלא תפליג עוד זמן רב לפעולות החבלניות נגד השייטות של האוקיינוס הארקטי. אולם שום אניה שטה, ושום צוללת רגילה לא יכלה לקוות לעבור בשלום את מסדרונות-הממ הארוכים, שהובילו לפוירד קאא. התפקיד הוטל אפוא על כמה צוללות-גמד, שאף הן יכלו לסמוך יותר על נס מאשר על תכנית פעולה מחושבת מראש.

צוללת-גמד מסוג "אקס" נבנו עלידי הבריטים במחצית השניה של המלחמה. בית קבולן לא היה אלא שלוש טונות, ארכן חמישים ושלושה רגל, וארבעה אנשים בלבד היו את צוותן.

התפקיד שהוטל על אנשי השייטת הקטנה, שהפליג לעבר פוירד קאא, היה קשה מאד. גם אם תצליח אחת הצוללות לחדור מבעד לרשתות שנפרשו נגד הצוללות ונגד הטורפדוים, הנה היתה סכנה רצינית כי בשש שתשלח הצוללת את הטורפדו שלה אל בטנה של "טירפיץ", תתפוצץ היא עצמה יחד עם אניית-הקרב. לבסוף הוחלט כי הצוללות תצוידנה בשתי פצצות-שעון גדולות הצוללת צריכה היתה להגיהן מתחת ל"טירפיץ", כך שתהיה לה השתות לברוח.

היה עוד קושי אחד. צוללות-"אקס" אינן מסוגלות לעבור שטחים גדולים בכוח עצמן, כי בית-קבולן הן בתוכן הוא קטן. לכן גוררים את סוללות-"אקס" על-ספינה אחרת עד למרחק קטן, בערך, מהמטרה. והיה צורך להביא להתקפה מספר די ניכר של צוללות קטנות, ברור היה מראש כי אם תכשל ההתקפה, יעשו הגרמנים את כל הסידורים שיסתמו את הדרך ל"טירפיץ" לצוללות-הגמד.

וכך נערכה ההתקפה למעשה: שש צוללות-"אקס" עזבו את בסיסן אי-שם בסקוטלנד הן נגררו על-ידי צוללות-משמר רגילות. ניתנו להן פריים: מ-5 עד 10. עלינו לשים לכך לב, משום שגוף של כל צוללת-גמד היה שונה מאד בהתקפה ההיסטורית הזאת.

"אקס-9" יצאה הראשונה מן המאבק. הכבל, שהיה אותה לצוללת "סירטס", נקרע בשעת המעבר אל הצפוני. אנשי "סירטס" לא השגיהו בדבר. אנשי "אקס" לא נמצאו מאז.

כמעט אותו דבר קרה גם ל"אקס-8". פעמיים

הכבל, המקשר אותה עם „סינימף“ הגדולה. אולם אנשי „סינימף“ היו יותר ערים, והשגיתו בדבר. אולם נתגלו בה לקויים טכניים גדולים כל־כך, שברור היה כי לא תוכל להשתתף בפעולה. וכדי שלא טיפול בידי הגרמנים, ולא תפריע לפעולתן של הברותיה, טובעה „אקס“ 8 על־ידי האנגלים עצמם.

„אקס“ 5 הצליחה להגיע לפיורד קאא, ואף הצליחה לחזור מבעד לקרינולינה המשולשת שמסביב ל„טירפיץ“. אולם היא לא חזרה לבסיסה, ומה שקרה לה — יסופר אחר־כך.

גם „אקס“ 10 חדרה לתוך הפיורד, והגיעה לנקודה במרחק חמישה מילין בלבד מאגירת־הקרב הגרמנית. אבל אז נתברר כי הפריסקופ שלה מקולקל, וגם הקומפרטורים שלה חדלו מלפעול. לא היתה לה איפוא כל אפשרות לפעול, ורק בקושי יכלה למצא את דרכה חזרה.

אולם שתי צוללות־גמד הגיעו למטרותן. „אקס“ 6, בפיקודו של הלויטננט פלייס, וה„אקס“ 7, בפיקודו של לוי־טננט קאמרון, חדרו דרך כל המחסומים, הטילו את פצצות הזמן מתחת־ל„טירפיץ“, ועזבו את המקום לפני שהפצצות התפוצצו. הנזק, שנגרם ל„טירפיץ“, היה כה גדול שהגרמנים מוכרחים היו להוציא את אניתם היקרה מפיורד קאא ולהובילה למעגן יבש לשם תיקונים יסודיים. תיקונים אלה נמשכו שנה, ולא נסתיימו כאשר גילו מטוסים בריטיים את „טירפיץ“ מחדש וטיבעוה מן האויר.

אין לדעת בדיוק מה היה גורלה של „אקס“ 5. כפי הנראה הגיעה גם היא לקרבתה של „טירפיץ“; אך נראה כי היה הדבר לאחר שהוטלו פצצות־הזמן על־ידי הברותיה „אקס“ 6 ו„אקס“ 7. אין ספק שהיא טובעה על־ידי פעולת הגרמנים. איש מאנשיה לא ניצל.

עבד ותרגם ש—ש

ד. שובל / סיירת מוציאה עתון בדפוס

הוא שלכם. השתתפותכם בו תהפכהו לקובץ משופר. חוברת א' נשלחה ל־60 אגיות ויותר ולמפעליהם של כוחות הצי, הצבא וחיל־האויר המלכותי.

פעם ערכה המערכת משאל בין קוראיה. אחת השאלות היתה: האם יש, לדעתך, „לורוק“ את כתבו המיוחד של 'פלאגל'?

— כן. מגובה רב — השיבו 1,249 קוראים.
— לא. לחיות ולהניח גם לו לחיות — השיבו 1,251 קוראים.

קשרים אמיצים עם קוראי העתון

— „עלינו לפנות אליכם שוב בבקשה, כי תשלחו לנו חדשות“ — פונה המערכת לקוראיה בגיליון מס' 3. „נחוץ לנו שורש הרעיון, את השאר נמלא בעצמנו. אם רשימתך לא פורסמה עדיין, אל תתיאש. הסיבה איננה אישית. ייתכן, שהעתון היה כבר גדוש בחומר דומה. ייתכן, שרשימתך לא נגעה במיוחד ב„אריתוזה“ ונטיעותיה. אם לא פורסמה הרשימה, שאל בעצת העורכים, מתן תשובה — גם זה מתפקידו של 'פלאגל'. יש לנו יסוד להערכה, כי העתון הגיע כבר ל־5,000 קוראים ומעלה, מבלי לכלול בחשבון את „צ'טהאם באראקס“ ואת המוזיאון הבריטי. באניה נמצאים למעלה מ־5,000 איש, שעדיין לא כיבדו אותנו בהשתתפותם. מדוע לא ישלחו לנו מפריעטם?

— „רצויות מאוד חדשות מהסיפון ופרטים אישיים, ובמיוחד בחדר־המכונות ששתק עד כה, מהנהלת החשבונות ומועדני־הקשר“.

— „כעת, משעברתם מהחופים השוממים של דרך גובאן לגיבראלטאר, מאלטה ומי התכלת של הים התיכון, הרי בידכם לספק לעתון חדשות למכביר, שיענינו את חבריכם המלחים ואת קרוביכם שבבית. טעמי בטחון בול־מים, כמובן, את כתיבתכם ההפשית ב'פלאגל', כשם שהם בולמים אתכם במכתביכם. אולם — כפי שתוכחו מחוברת זאת, יש דרכים רבות, כדי להתגבר על הקושי הזה“.

אכן, שקדה המערכת על עבודתה ועמדה בקשרים אמיצים עם קוראיה, ובזאת כנראה הגורם העיקרי להצלחת העתון.

לאחר מלחמת־העולם השניה, במחצית השניה לחודש יולי 1945, ביקרה בחופי ארץ־ישראל הסיירת הבריטית „אריתוזה“. היה זה ביקור „מסורתי“ שנתי של אחת מאניות הצי המלכותי בחופי הארץ.

„אריתוזה“ השתתפה בפעולות מלחמת־העולם, במזרחו של הים התיכון. אחר־כך עברה האניה לאיזור צפון אירן, פה, נטלה חלק בפעולות הצבא והצי בנוורבגיה וחזרה שנית לים התיכון. בדרכה מאלכסנדריה למאלטה נפגעה במוקש וניזוקה באופן רציני. היא תוקנה תיקונים ארעיים באלכסנדריה ואחר־כך — באופן יסודי בארצות־הברית.

הסיירת הספיקה עוד להשתתף בפלישה לנורמנדיה, בהפצצה את החוף. משני צדדיה התפוצצו מוקשים והאניה נזדקקה שוב לתיקונים. ארבעה ימים לאחר התחלת הפלישה לצרפת הפליג בה לשם מלך אנגליה, ג'ורג' הששי.

בעגנה בנמלי הארץ, ביפו ובחיפה, ביקרו בה, לפי הזמנת רבי־החובל, אלפי אנשים. קבלות־פנים רשמיות נערכו לה על־ידי עיריות תל־אביב, יפו וחיפה. באניה ביקר גם עבדאללה, שליט עבר־הירדן, שהיה אז אמיר.

150 ממלחי הסיירת עברו בסך ברחובות הראשיים בתל־אביב, כשתזמורת צעדה לפניהם. תהלוכות המלחים נערכו גם ביפו ובחיפה.

„לתמהונם של העורכים“

„אריתוזה“ הוציאה עתון בשם „פלאגל“, שהודפס ב־אלכסנדריה. מונחות לפני שלוש החוברות הראשונות, שהוצאו בחדשים מרץ, אפריל ויוני.

המדורים שבהוברות הם: דבר המערכת, חדשות, חדשות העולם, „הטור המלוכלך“ (דברי רכילות), מדיניות, אספורט, קאריקאטורה, שירים, וכו'. העתון ערוך במתכונת עתון יומי, בעוד שתוכן המדורים שאוב כולו מחייה הפנימיים של האניה ומלחיה. הרשימות גדושות הומור עסיסי של יורדיים בריטיים. לרגל אופיים הפנימי והמיוחד קשה אפילו להריק את הדברים ללשון אחרת.

„פלאגל“ בדפוס — לתמהונם של העורכים עצמם — נאמר בדבר המערכת, בפתח גל' א', „מאכן ולהבא העתון

"סונאר" ו"אסדיק"

"אסדיק" ו"סונאר" הם שני מכשירים, שמשתמרים בהם כדי לגלות צוללות בתוך המים. "אסדיק" הוא מכשיר אנגלי, ו"סונאר" היא אמצאה אמריקאית. "אסדיק" רושם את תגובותיו על נייר, בצורת דיאגרמה; "סונאר" מפעיל אורניאון, הנווד על פני לוח מסומן. אך שני המכשירים מיוסדים על אותו העקרון, ובעצם יש להם היסטוריה משותפת. הפעם הראשונה ניתן פאטנט לאמצאה, המנצלת את גלי-הקול בתוך המים לשם קביעת גוף שט המוסוה מן העין, עוד בשנת 1912, לאחר טביעתה של "טיטאניק". אולם מכשיר זה יכול היה לגלות את הגופים השטים ממרחק קטן מאד, ולא היה בו ערך מעשי.

אולם במלחמת-העולם הראשונה, כאשר צוללות הגרמנים הפילו את חתיתן על אניות האנגלים, החלו המלומדים לחפש דרכים חדשות לגלות את האויב הבלתי-נראה. ובשנת 1917, כאשר נכנסה גם אמריקה למלחמה, נוצרה ועדה למכשירים לגלוי צוללות, שבה השתתפו נציגי הממציאים הבריטיים והאמריקאיים. ראשי-ההתיבות של שם הועדה הזאת (באנגלית) הם "אסדיק". ומכאן שמו של המכשיר שהומצא והונהג בכל אניות-המלחמה של בנות-הברית.

ה"אסדיק" מיוסד על סגולתם של גבישי-קווארץ (או גבישים אחרים) מסוג מסוים להתרחב בכוון אחד, בשעה שהם נכנסים לשדה אלקטרו-מגנטי. שנים-עשר מכשירים מסוג זה הוכנו על-ידי מעבדות הצבא ונשלחו לאניות — אבל המלחמה נסתיימה לפני שאפשר היה לנצלם לחיפוש הצוללות. מאז הופרדו המלומדים והחיפושים נעשו לחוד — על-ידי האנגלים באנגליה ועל-ידי האמריקאים באמריקה. ה"אסדיק" הראשון היה פרימיטיבי למדי, והיה צורך להורידו המימה, מחוץ לדפני האניה, כדי שיפעל. אולם על אנית-המלחמה "אוספריי", שעגנה בקביעות בפורטלנד, עבדו בלי הרף מלומדים ימיים. הם היו מבודדים ממלומדים אחרים, שעסקו בבעיות ימיות, משום שעבודתם היתה סודית בהחלט.

ובמשך עשרים שנה נשמר הסוד, כך שהגרמנים לא שמעו מאומה על החידושים, שנתגלו ב"אוספריי". וכשפרצה המלחמה בסתיו 1939, היו הגרמנים בטוחים שהבריטים משתמשים, לשם גילוי הצוללות, במכשירים אקוסטיים, כלומר במכשירים הרושמים את גלי הקול בתוך המים; ולפיכך הפסידו הרבה זמן ומרץ כדי להמציא מנועים בלתי-רושעים בשביל צוללותיהם. לבסוף נוכחו הגרמנים לדעת כי יש לבריטים מכשיר הפועל על עקרונות אחרים. התרופה היחידה, שיכלו למצוא אחרי מאמצים ארוכים, היתה מין "טבליות" עם חמרים כימיים, שהיו יוצרים אבעבועות-אוויר בתוך המים במרחק רב מן הצוללת — והכוונה היתה שאבעבועות אלו תעוררנה ב"אסדיק" את התגובות שמעוררת הצוללת עצמה, כדי שאנשי-התצפית יתבלבלו. למעשה, קל היה מאד להבדיל במכשיר בין מציאותה של הצוללת לבין אבעבועות-האוויר.

במשך אותן עשרים שנות השלום, עבדו עשרים מלומדים אמריקאיים על הכנת ה"סונאר", במעבדה מיוחדת בושינגטון. שני המכשירים, כאמור, בנויים על אותו העקרון, ולכן קראו לו הימאים האנגלים והאמריקאיים בשם "שתי תאומות". הם היו מפותחים למדי כבר באמצע המלחמה, ובעזרתם יכלו בנות-הברית לחסל כמעט את סכנת הצוללות.

אמנם, כבר בסוף המלחמה נודעו לגרמנים כמה מחסרונותיהם של "אסדיק" ושל "סונאר". כך, למשל, אין המכשירים הללו מגלים הרבה בקרבת החופים. גם הטמפרטורה של המים עלולה להטות את הגלים מדרכם הנורמאלית, ותגובת המכשיר לא תגלה לפיהן את האמת. בסוף המלחמה השתדלו הצוללות הגרמניות להסתתר בקרבת החופים, וכך ניצלו מכליון חרוץ.

המאבק בין הצוללת, המסתתרת מעין הרואה ובין יריבה, המבקש לגלות את מקום המצאה, לא נסתיימה. בסוף מלחמת-העולם השתמשו האמריקאים בעיקר במטוסים במלחמתם בצוללות. אחד המכשירים לגלוי צוללות היתה לו צורה של פצצת-אוויר קטנה, ששטה בתוך המים, אך היתה קשורה בחוט חזק לאוירון-קרב. אך היו גם שיטות אחרות, הנשמרות עדיין בסוד גמור. על כל פנים, התיאורטיקנים של הצי סבורים, כי הנשק הטוב ביותר נגד צוללות הוא האוירון. אך המלחמה ממציאה תמיד מכשירי-חבלה חדשים ואמצעי-התגוננות חדשים.

שר

אל תירא מפחד פתאם!

המעקה? — ממילא נעשה האדם עצבני. זה טבעי. כאשר מדברים על „עצבנות-מלחמה“ מתכוונים למצב זה של העצבים, שנשאר לפעמים גם אחרי שעת-הסכנה. זה קורה לאחר לילות-משמר רבים ללא פעילות. ובפרט, ביחס לימאים, אחרי הפלגה ארוכה בשיירה. גם המחסור באוכל, אי-אמון במפקדים וגם סיבות אחרות עלולות להביא לאור תו מצב ביש, שאין לו תקנה יסודית אלא בשפע של הדברים, אשר חסרו לו לאדם לפני כן: שינה עד בוש, אוכל למכביר, אמון.

אולם התפקיד החשוב ביותר מוטל על האיש עצמו על כההשפוט שלו. כשמתרגל האיש לחשוב בהגיון ולהרמין שכל הגיונו וקצת מזל (ולמי אין מזל בחיים?) עלולים להוציאו מן המיצר — הוא נמצא כבר בדרך הנכונה.

תאמינו או לא תאמינו, אולם הנסיון מוכיח, כי אחד האמצעים הטובים ביותר להפיג את מתיחות-העצבים הם תרגילי-סדר ואימונים. מפקדים טובים מרבים בתרגילי-סדר ובאימונים באניות, שאינן משתתפות בקרבות. ההשפעה על הימאים היא מצוינת, ויש בה כמה וכמה מעלות: עליה במצב-הרוח — והקניית המקצוע בעת ובעונה אחת.

רק הכדור הראשון, החולף על פניו, מפחיד. נסיון-מה של קרבות ממש משמש אף הוא כזריקה נגד פחד וחוסר-אונים. האדם הוא בעל-חי היודע להסתגל לכל.

יש צד אחר של המטבע, תופעת-לואי מסוכנת יותר של מתיחות העצבים — הוא הרוגז. כשאין יכול להלחם באויב, מתעורר בך הרצון להלחם בחברך. לכן מעוררים הקצינים את ההתאגרויות בין מלחי הציים הותיקים, ומשח-קים שיש בהם משום פורקן. כל זה נחשב כאמצעי להפגת מתיחות ולהשקט ברוחות.

אם רואה אתה חבר במצב-רוח רע — נסה לשכנע אותו שיפתח את לבו. לכך דרוש לפעמים כשרון מיוחד, או פשוט רצון כן לעזור לידיד. אם אתה יכול לשכנע את חברך כי הוא ממלא תפקיד חשוב, הכרחי למען שלום של אלה שהשאיר בביתו — יתכן ויקל לו. והתרופה הטובה ביותר למצב-רוח רע היא — העבודה. איוו עבודה שהיא. שור סביבך — הים הוא אויב כביר, ואם לא תעבוד לא תוכל לו.

באמריקה מצאו בזמן המלחמה כי פועלים, שעבדו עשר שעות בבתי-החרושת המלחמתיים, יכלו לנוח היטב רק... בקולנוע; ולכן נבנו בתיקולנוע בכל בתי-החרושת גדול; לשם הלכו הפועלים מיד לאחר העבודה.

כל הדברים הללו מקבלים צורה יותר חריפה כשאדם נמצא לא על משמרתו הקבועה באניה או בנמל, אלא בסירת-הצלה, ואז, אם התרגל כל ימיו לחשוב בהגיון ולהשתדל לנצל את כוחו ואת האמצעים שלרשותו במדה שאפשר — דרכו להצלה כמעט בטוחה.

תרגום: שפיר

מעשה בספן סיני, שבילה 143 ימים לבדו על דוברת בלב הים. כשנתקלה בו אניה והסיני הועלה על סיפונה, היה האיש בריא ושקט. הוא סיפר כי בשעה שאולו המים שעל דוברתו, היה יורד גשם. וכאשר אול מלאי-האוכל, הצליח לדוג דגים. במשך כל 143 הימים לא חדל מלהיות שרוי במצב-רוח פילוסופי. הוא אמר, כי היה לו ברור מלכתחילה שאין השדים רוצים בו, אחרת לא היה הגשם יורד כשהיה זקוק למים, והדגים לא היה נלכדים כשהיה זקוק לאוכל. אי-לכך בטוח היה שימצא על-ידי אניות עוברות בבוא הזמן.

לעולם אינך יודע מתי תצטרך גם אתה, הקורא, לכת-פשוט פילוסופי כזה. לכן קוראים הרופאים „עזרה פסיכר-לוגית ראשונה“. ולא פעם יש חשיבות לעזרה פסיכולוגית זו לא פחות מאשר לתחבושת ומשחה.

הסכנה משפיעה על האנשים באופן אחר מאשר כל עובדה אחרת. טוב שנדע כיצד להתגונן מפני המתיחות הנפשית. כשם שאנו לומדים להתגונן מפני כדורים ופגזים.

ניקה לדוגמא את הפחד. אין אדם שאינו ירא נוכח הסכנה, והאיום מפחיד יותר מאשר הסכנה עצמה. אין להתבייש בפחד, כי זוהי דרכו של אדם. טבע הדברים מזהיר, כי עליו לעשות משהו כדי לשמור על נפשו. אולם אין אדם אוהב לגלות ברבים כי פחד הוא. וגם זו הרגשה טבעית: כאשר מכריז אחד בחבורה, כי הפחד מתגבר עליה, הוא משפיע על האחרים והכל נוטים לשכח כי הפחד עצמו אינו יוצר אמצעי-התגדות. על-ידי זה שהפחד מתגבר על הפחד, הוא משפיע גם על חבריו, וכולם יהיו יוצרים את אמצעי-ההגדה, המביאים להתגברות במאבק.

אך כל אחד, שניסה להשאר שקט כלפיהוץ בשעת סכנה, יודע כי הדבר עולה במאמץ נפשי. לפרקים המאמץ הוא גדול עד מאד, גדול מנשוא.

דא עקא, המחשבה צריכה לפעול בכוון אחר. לא כדאי להסתיר, מפני עצמך ומפני אחרים, כי ירא אתה. ובמקום לאמץ את הנפש ואת הגוף להסתיר את הפחד מפני אחרים, מוטב לעשות את המאמץ לצאת מן המיצר באמצעים שלרשותך.

האנשים, שגבורתם ידועה לכל, אינם מסתירים כי גם הם פוחדים בקרב. אולם יודעים הם כי עליהם להמשיך למרות הפחד. ובהו גבורתם.

הפעולה היא אמצעי טוב להפיג את הפחד. כשאדם יוצא לפעולה, הוא חושב על המטרה שלפניו. והוא זוכר כי יחד אתו יוצאים רבים כמותו. והנסיון מוכיח, כי יש לו אותם הסכומים כמו לאחרים לצאת בשלום מן המאבק. הנסיון מוכיח גם כי הסכומים הללו הם טובים. את זאת כדאי לזכור.

אולם מה לעשות כשאין יכול לנצל את כוונותך? כאשר עליך לעמוד בלי נוע ליד התותח או פשוט ליד

גם זו מחלה

ולסבול בגוף וברוח, ולקבל באהבה כל אשר זימן לנו הגורל.

הלוחמים על הים מצווים יותר מכל הלוחמים האחרים, על הרגלי משמעת החמורים ביותר ועל יכולת לפעול ללא ליאות, בחוסר כל נוחיות, תוך סכנת נפשות מתמדת. ואין זה מן הדברים הקלים לקיים את הצוויים הללו; ואנו עמדנו בכולם. העובדים בשרות הרפואי יכולים בענין זה לשמש כמשקפים נייטרליים ולראות את אנשי הצות ראה נכונה בפעולתם, בסבלם ובעמידתם.

בחוברת האחרונה נכתב במדור זה על תופעה שלילית אחת, והיא, הנטיה להגזים במחושים קלים, כדי להשתחרר מתפקידים בלתי נעימים. עלי לציין שאין זו כלל וכלל תופעה שכיחה בינינו, ובאמצעי הסברה וטפול אישי נכון, אפשר בנקל לשחרר את המעטים הללו מ"אבק" זה שדבק בהם מסבה כל שהיא. הבודדים שנודמנו אצלי ל"טפול" לא הופיעו עוד שנית, לאחר שהצבעתי על חוסר יושר, נאמנות וכבוד עצמי, המציינים את האדם, המנסה להשתמט מתפקידו, בשעה שאנו עומדים בקרב ונלחמים את מלחמת קיומנו.

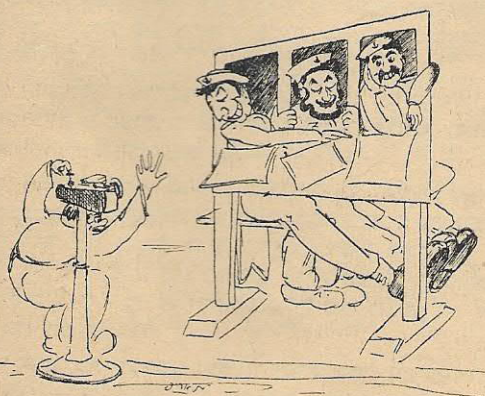
בסכומי של דבר, אין בחורינו נופלים במאומה מבני עמים אחרים כחיילים וכלוחמים. אדרבה ואדרבה — בערכי היסוד המונים בחיל הטוב, כגון מסירות נפש, הדאגה לזולת ומשמעת פנימית חמורה, עולה החייל שלנו בלי ספק על האחרים.

יוסר נא הלעז המכאיב הזה מקרבנו!
ד"ר פליקס שרייר

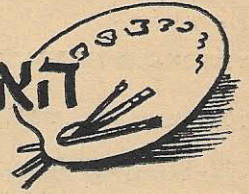
לפעמים אתה שומע שקשה להחזיר בקרב בחורינו, ובמיוחד באלה שמקורב עלו, הרגלי משמעת וסדר. יש ומבקרים קשה את כשרון התמדתם ומצביעים על חוסר של עמידה במצבים קשים ומסוכנים. אף מוסיפים ואומרים שאנשי חיל הים נופלים בנדון זה מחבריהם בחילות האחרים. מהו המצב לאמתו?

נכון שבשטח הספנות, המסחרית והמלחמתית גם יחד, חסרה לנו מסורת. אך על אף הכל הגיע הצי שלנו לדרגת הצי האנגלי בכל הנוגע למשטר וסדר וחלילה לנו מלחרוץ משפט, כי אלה חסרים בענף הצעיר ביותר במערכת צבא ההגנה. ונהפוך הוא, דוק ותמצא בקרב בחורינו ערכים רבים ונעלים, שלשוא תחפוש בקרב הציים האחרים רבי התהלה. כל צי אחר, עשרות בשנים של מסורת ונסיון מאחוריו, בהכנסו לקרב; אנו הועמדנו פנים אל פנים מול האויב מן היום הראשון להולדת הצי, ואף יכולנו לו, ועוד איך יכולנו. מתוך נסיוני בפעולות בהן השתתפתי, יכולני לקבוע בבטחון גמור, שתשעים ותשעה אחוזים מהצות מלאו את תפקידיהם ללא רתיעה וללא ליאות, אף כי למרביתם היתה זו טבילת אש ראשונה על הים. ואף אותו האחד למאה שעצביו לא עמדו לו בנסיון ואבד בהזדמנות הראשונה את כושר הפעולה, אף הוא התגבר והתחשל במהרה, ובהזדמנות שניה יכולנו להתגאות בעמידתו הנאה בקרב.

עברו עלינו ימים קשים וקדחתניים. אנשינו היו שרויים במצב הכן במשך שבועות רבים ללא חופשה, ללא שינה מספקת, במשטר של אזעקות החוזרות ונשנות. ועם כל זה לא נרשם אף מקרה של הזנחה, רשלנות או אי ציות. כל השרותים פעלו למופת, כדי לספק את כל הדרוש לכל פנה ופנה. נוצלה כל הזדמנות ואפשרות להכין ארוחות חמות ולהביאן לאנשים בעמדות. סדר ונקיון שרר בכל, על אף התנאים הקשים ביותר. לא נרשמה אף תלונה ולא שמעת דברי התמרמרות מפי איש. האין כל זה מראה על מדת בגרות, רמה גבוהה של משמעת ויכולת עמידה איתנה? חלילה לנו מלראות את עצמנו נחותים כלפי לוחמים אחרים בציים זרים. כמוהם ידענו גם אנו לעמוד בכל המצבים, לשאת

האמן בתוכנו

החייל את רחשי לבם ומכחולם; אולם היו אלה ויכוחים פורים, דיונים שיש עמהם ברכה, ואחת היא אם מתוך הסכמה לדרכו של האמן הם באו או מתוך התנגדות לה. העיקר: לא לשקוט על השמי רים. העיקר — לנוע, להיטלטל במטלטלת הימים הגדולים הללו, ימי הגורל לפרט ולכלל.

אולם אם מעשה נאה עשו הציירים שיצאו חמושי מכחולים וצבע אל חזיתות היוםיום של הצבא, הרי הביאו עמהם מטען משלהם, ומשטימו את מלאכתם שבו איש איש לפיתו, ואם הביאו עמהם מעט מיבולו של הזמן החדש ומתנובתה של התקופה הממודשת, הרי נטלו עמהם אך כמה רשמים בלבד. ולוא במקום לבקר מספר ימים במחנה — חיו בו חיי חבריהם במדים, התייחדו עם האוירה החיילית המיוחדת, בה מצויים רבבות זה חדשים רבים, לוא נסתפגו בהווי המיוחד בכל אחד מסעיפי הפעילות הצבאית — ביבשה, בים ובאוויר — עד כדי התמזגות נפשית ופיסית עם אנשי השירות, היתה ברכה עוד יותר רבה צפונה במפגש זה בין האמן והחייל. כי האמן היה רואה את עצמו לא כאורח בלבד, אלא כאחד מאנשי השירות, ואז היו כל תגובותיו — הנפשיות והאמנותיות — לא תגובות של גר, אלא של אורח בסביבה החדשה, אשר הוא היה מעניק לה הרבה, אך גם היא היתה מחזירה לו רבית־דריבית על כל השקעותיו האמוציונאליות!...

ולכן יש לקדם בברכה את חיל־הים אשר קירב אליו צייר בעל תרבות ובעל טעם, אשר ברוח־בליב זה האופייני ליורדי הימים יצר תנאים נוחים לעבודתו של זאן־דויד, שיחררו מעול מצוות מעשיות והכניסו לעול מצוות רוחניות, דמיוניות, צבעוניות — האחת נאה מרעותה, מתרוננת בשלל הצבעים ומרנינה את העין בתמיסת גונים בלתי רגילים, גוני אספקלריה חיה, אשר משתקפים בה חדות־חיים וחדוות־יצירה. וממש כבשטיח מודרני, כן גם בציורי הגואש שלפנינו, מופיעה לעינינו דיקור ראטיביות רעננה, המרימה על נס את פוזויו השוברים של המכחול ואת רינתו העליזה של הצבע!... פה ושם מופיעים גם כמה מוטיבים המעידים על התקרבותו של האמן אל סביבתו, על הסתכלותו בים ובמרחש עליו, והתקרבות זו — שאיננה מקרית, אלא פרי חיים משותפים — תלך ותגבר, תלך ותעמיק ועוד תפתיע לא רק את חבריו, לא רק את צופיו, אלא אף אותו עצמו, שאינו משער עדיין לאיזה חופים קסומים יביאו צי ישראל!...

זהו סימן לרמה תרבותית, ליחס אל ערכי הרוח, כאשר — בתוך התמורות שחלו בחיינו עתה — נמצאים חוגים בצבא, בחיל האוויר ובחיל הים, המקרבים אליהם אמן, הנותנים לו את האפשרות לחיות במחיצתם, לקבל השראה מחייהם, ליצור באקלים הנפשי המיוחד לכל אחד מחילותינו; כי אמנות מקורית, ארצישראלית, לא תיווצר בבתי הקפה האמנותיים בלבד, אלא דוקא בבית־היוצר של האדם הישראלי החדש, בעיר ובכפר, בירכתי הנגב ובין הרי הגליל.

אין כל ספק כי אופקו האינדיבידואלי של האמן מתרחב עם כל מגע נוסף עם המציאות. הוא מביא לתחושותיו רוח חדשה, גירויים אמנותיים חדשים, נגודי הקרב הסואן ודממת שביתת־הנשק, מאבק איתני הטבע לעומת נפתוליו של האדם עם אויבו, המחופר בין התלמים, בין התעלות, בין קירות הביטון והאבן, האורב לו מאחורי לגזעו של עץ יפה להפליא, מבעד לסבך דרדרים קלילים כמעשה־תחרים, כריקמה שזורה וקלועה מחוטי חלומות. כל אלה עשויים להעלות אל תודעתו של היוצר יסודות בנין וסולמי צבעים אשר הוא עצמו לא שיערם עד כה, המגלים אותו לא רק לנו אלא גם לו עצמו, בצורתו המחודשת.

ועל כן אין טוב משיתופו של האמן בחיי האומה. וכשהיא חיה בקצב מואץ על האמן לרדוף אחרי הלמות־לב תקופתו ולהשיגה. בכל האמצעים — ואף המפתיעים ביותר, עליו לעבור בכל הנתיבים — ואף בשבילים זרועי ההתחתית. עליו להתנסות בכל מה שנתנסה בו החייל, הספן, הטייס. טוב עשו רבים מאמנינו שיצאו מתחומי חדר מלאכתם ובאו אל החייל וקישטו את אולמותיו, את מועדוניו, את פרוזדוריו, טרקליניו, צריפיו ואהליו. הם גיוונו מעט את ההוי החדגוני של חיי הקסרקטין והמחנה. הם הכניסו נימה חדשה ביומיומו של הסירון והלוחם גם יחד. הם עוררו גם ויכוחים, כי לא תמיד הבין

ז'אן דוד

ז'אן — זה היה שמו מיום שנולד, ואין לו שם אחר. אבל הוא אינו צרפתי, כי אם רומני, יליד בוקרשט, זו „פריז הקטנה“ כפי שקוראים לה בניה. ולפריז הגדולה עלה ז'אן דויד לאחר שהיה כבר צייר בעל נסיון, אם כי צעיר לימים.

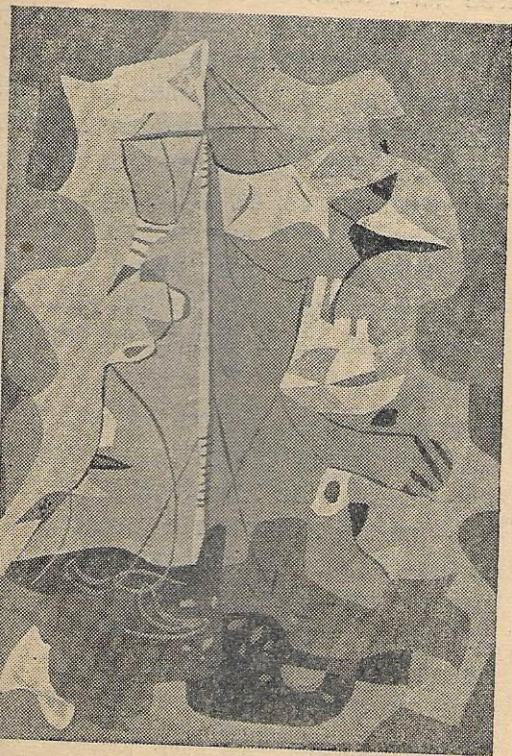
כי לצייר אהב ז'אן דוד משהר ילדותו. ועוד אהבה אחת היתה לו: הים.

וכשהיה עוזב את פריז ואת אולפניה ציור שלה, היה פונה לחוף־הים ויוצא למרחב בסירת־מפרש. כשפרצה מלחמת־העולם, היה כבר ז'אן דויד צייר מפורסם למדי ברומניה. כיהודי, נשלח לעבודות־כפייה, אך מפקד המחנה דרש ממנו לצייר תמונה גדולה של המלך מיכאל. היתה זו תמונה לתפארת, יותר מגודל טבעי של אדם. כשהיתה גמורה, בא צייר רומני, נוצרי, וחתם את שמו עליה.

כל התפתחות חדשה במצב הפנימי ברומניה עלולה היתה רק להרע ליהודים. וז'אן דויד החליט לברוח. אז באה לעזרתו אהבתו לים.

ביום 7, אחד, 13 לחודש, ישבו שלושה־עשר איש בסירת־מפרש קטנה בחופה של רומניה, והפליגו דרומה. הם עברו בשלום את מיצר בוספורוס, איש לא נגע בהם לרעה עת שהפליגו בין איי הים האגאיי. אך לבסוף הגיעו לקפריסין, ושם נעצרו על־ידי השלטונות הבריטיים. למעשה, היו שלושה־עשר אלה „גולי־קפריסין“ הראשונים. ז'אן דויד היה ביניהם. הם לא גרו במחנה גדור, אלא בכפר קטן בהרים. ואסור היה להם לצאת מתוכו בלי רשות. וז'אן רצה לברוח. ההרים אינם אומרים מאומה ללבו. לבסוף, נודע לו כי מגייסים מתנדבים לצי הבריטי. הוא היה בין הראשונים.

וכך, בתור מלה, הגיע לראשונה לחופי הארץ. אחרי המלחמה לא השב, כמובן, לחזור לרומניה. הוא עלה ירושלימה, ערך שם תערוכה. הוא רצה להביע בציורו את אהבתו לים ולגליל. הבקורת גמרה עליו את ההלל.

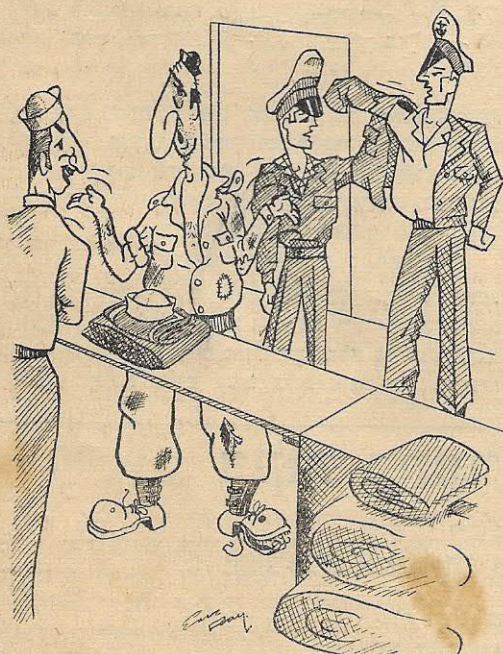

ועוד שורה של מדים לאקלים טרופי. כחול, לבן ואדום הם הצבעים העקריים של מדי הקצינים ורק באקלים הטרופי משתמשים הם בקרב במדי חקי. גם המלחים חייבים בחמישה-עשר סוגים שונים של מדים. והצבעים של אלה הם כחול, לבן וחקי. רבוי המדים והחוקה המחייבת, מתי, איפה וכיצד להשתמש בהם, גורמת לא מעט טרדות וצרות לאלה המשרתים בצי הבריטי.

יש יסוד לתקוה, כי בצי ישראל יהיו פחות מדים ופחות חוקים לגבי השימוש בהם, וממילא גם פחות כאב ראש ודאגות.

עין-הרואה

אבל, למה אינך מאמין גם אני קצין???

שאלת המדים אצלנו אינה יורדת מעל הפרק ומשמשת נושא לויכוחים גם בצבור הרחב, הרוצה לראות את ימאינו בלבוש הדור, שאינו נופל במאומה מאלה שאצל המתוקנים בצי העולם.

בעיה זו נפתרה כבר בחלקה; לאט לאט ובהדרגה נעלמת והולכת מבין שורותינו התלבושת המקרית והבלתי מתואמת, לרבות בגדים אזוריים, ואת מקומה חופסים מדים נאים המשוים אחידות וצביון לחילנו. אנו רואים כבר את אנשינו פושטים צורה ולובשים צורה, בהתאם לצורך השעה ולתקופת השנה. מדים לבנים, אפורים וכחולים; בגדי שבת וחול, בגדי קיץ וחורף. יש אמנם ותקופת החום חלפה וטרם פשטנו את כסות הקיץ, אך משמחת העובדה שהראשונים בתור הם תמיד אנשי האניות והנזקקים ביותר בתוקף תפקידיהם. עוד רבה המלאכה בשטח זה ועוד נטויה בודאי יד האפסנאות למלא את החסר פה ושם, למען יראה כל אחד מתוכנו נאה בצאתו וירגיש את עצמו טוב ונוח בעבודתו.

בדבר אחד אנו בטוחים: המדים שלנו יהיו פשוטים יותר מאלה של הצי הבריטי. כי הבריטים מקיימים פולחן שלם ומורכב בשטח זה. קציני הצי המלכותי חייבים לתפור לעצמם לא פחות משבע עשרה חליפות שונות. חוקה מיוחדת קובעת, מתי ואיפה לובשים את המדים המיוחדים. יש מדים לצרכי מיסקרים רשמיים ובגדים מיוחדים לחדרי האוכל. יש מדי קרב ומדים לשימוש במים הצפוניים

מושיקו

הימית של "הפועל", אשר לא החסיר תחרות כל־שהיא, או הופעת שייט שנערכה? הים משכו כמגנט וחייהם קסמו לו. בנושאו את הארגונים בנמל, היה מסתכל בעיניים אכולות קנאה וערגון באניות הגדולות העוגנות ליד המזהב ובמלחים במדיהם הלבנים ששוחחו בשפות זרות ומשונות. כאשר שאלוהו בקלט למקצועו, הלם לבו בסער. מה יגיד? סבל?! וכמו מבלי משים מלמלו שפתיו — "עובד בנמל". ולאחר כמה ימים הודיעוהו לשמחתו כי הועבר לחיליהם. ומיד הוסע יחד עם מגויסים אחרים לאחד החופים צפונית לתל־אביב. והחלו שבועות של עבודה מפרכת, תקון צייהמעפילים והכשרת הספינות הרעועות לשמוש בשרות־פעיל. מושיקו עבד בהתלהבות וחזה בעיניו את חבלי לידתו של הצי העברי.

באחד הימים התייצב לפני מפקדו ובקש להיות מלה על אחת האניות שזה עתה נסתיים תקונה, ולשם אסמכתא הציג את פנקס החבר של הסקציה הימית. בקשתו נתקבלה ומושיקו נתמנה למלח בצי העברי, שאיפתו הושגה, וכאשר עמד לראשונה במסדר המלחים על סיפון אניתו, היה לו זה יום הג.

אמנם, חלפו ימי הזהר הראשונים, הרומנטיים. שטיפו הרצפות ומרוק ווי הנחושת וכיוצא באלה, "מעבודות היבשת", העיבו במקצת את החלומות הרקומים על "הספ בלבן", ואולם, עדיין מצא מושיקו בכניו — מלה, תאר ששרות נעלה ונבחר.

העבודה הלכה וקרבה לקצה. מושיקו פזם לעצמו את "קוקרצ'ה" המקסיקנית ועבד לקצב צליליה. לבסוף גמר סחט את הסחבה והחזירה יחד עם המברשת והדלי למקומו. אחר הציץ בשעון, השעה היתה ארבע, כלומר, רוב של שעה שלמה... בשמחה דלג מושיקו על המדרגות ונכנס לחדר הרחצה.

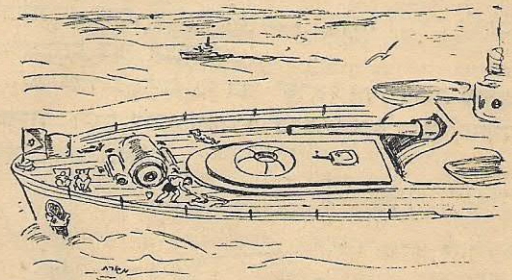
כעבור רבע שעה, נצב בפניו הסגן נקי ומצוחצח במדי הלבנים. הלה הציץ בשעונו בחיוך: הרוחת כמעט שע מן ה"קבלנות" יא־מושיקו, אמר והושיט למושיקו את פס־גנייר הקטנה, האוצרת בחובה כוחות כה גדולים עד כה פריצת שערי הנמל...

רחוץ ומגולח למשעי, שערותיו משוחות בשמן, ושפם ופאותיו עשויים היטב, כך צעד מושיקו, מהיר צעד וקט רגל במעלה הדרך בואכה הדריה־כרמל. מדיו הלבנים התיקו וכובע המלחים נזדקר בשחצנות על ראשו. לאחר כמה

מימי הנמל הכחולים נדו דמומים במנוחת הצהרים וגלים קטנטנים השתקשקו חרש ברפנות הספינה. שהגיעה הבוקר מתל־אביב לאחר שהות ממושכת שם, ונצבה עתה כגוש גדול בתוך המים, רתוקה לרציף מעגנה.

מושיקו עמד כפוף על גבי הסיפון ושטף בסחבה שבידיו את רצפת העץ. יתף היה, מכנסיו מופשלים לו עד למעלה מברכיו וחצי גופו העליון חשוף ושזוף משמש, ושריריו מתקמרים ומרצדים חליפות לקצב המרוק. הוא עבד במרץ ובהתלהבות והמברשת שבידיו קרצפה ללא רחם את סיבי העץ המשוחים של הסיפון.

מלבדו, לא היתה נפש חיה על הסיפון. חבריו המלחים נמו בשעה זו בתאיהם, ואולם מושיקו, לא חריצות גרידא ונכונות לעבודה הניעוהו הפעם לותר על מנוחת הצהרים שלו. חשוב אחר היה כאן: הסכם עשה עם הסגן — יגמור את שטיפת הסיפון ויצא לחוף, בין אם השעה תהיה לפני חמש, היא שעת החופשות, או אחריה...

רוח קלה נשבה ושחפים התעופפו בין ראשי התרנים. בתי הקריות הלבנים במרחק וממול נצב הכרמל במלוא הודו, טובל בים את רגלו. לבו של מושיקו התרונן משמחה. עוד עליו לשטוף את החלק האחורי, ואז יקבל "פאס" מאושר וחתום כדת וכדין, "פאס" אשר בפניו שומר השער, עלי־כרחו יפנה את הדרך ה...חוצה.

שלושה חדשים חלפו מיום שמושיקו נתגייס לצבא. עוד בטרם לכתו לקלט, גמלה ההחלטה בלבו כי בחיליהם ימצאנו מקומו. וכי רחמים אחיו אינו מלח על אנית־משא זה שלוש שנים? והוא עצמו כלום אינו חבר הסקציה

בקרו בתערוכות חיליהם!

ביום ה' י"ד בכסלו (16.12) נפתחה

תערוכת ז'אן דוד בגלריה נויפלד וגולדמן

ביום ד' כ' בכסלו (22.12) תפתח

„בית המלח" תערוכת „הים“

נשמעה צפירת אניה מן הנמל — אני מחזיק את הכפתור הזה והמפקד אומר :
יא מושיקו, "תן בנזיק"...

...ואני לוחץ והאניה עפה. ובאיזו מהירות "יאביר", אם דג "עושה" התנגשות עם ההרטום הוא נחתך לשניים. והאניה השאירה אחריה המון חצאי דגים...

רחוב הרצל נשא לקראתם עם ברק אורותיו בשעות הערב המוקדמות. מושיקו קנה בטנים בשקית-נייר מרוכל ברחוב, והמשיכו בדרכם בלעיסת הבטנים. מושיקו סיים לספר את "קורותיו" ואמר :

— ומה מעשיך מזל? איך החיים?

— יש גיוס בחורות — ענתה זו — יש לי כרטיס אדום. בעוד שבועיים אני צריכה להתגייס. הכדאי להתגייס לחיל הים, מושיקו? אולי צריכים בחורה על האניה, לנקות, להשגיח במטבח...

— לא, אין צורך בבחורות באניות — ענה מושיקו בעצב ותאר לעצמו את ששנונו כשמזלה עמו באניה, אולם מיד נתנחם משנוכר באילו עבודות, "כפתורים" תראהו מזלה מתעסק...

— חבל! הפטירה מזלה בעצב.

— נעלה לכרמל — מציע מושיקו.

הדרך מתפתלת לאיטה וחושפת אט, אט, את המראה הנהדר. ממרום ההר מתגלה הנוף ככליל יופי וקסם. ים אורות וזהרים, וצללי האניות בנמל משתקפים במים המוארים. קרן זרקור נעה וזועה, עלה וירד חליפות, בכון הכרמל הצרפתי, והשתדלה לפגוש את חברתה השלוחה לעומתה מעבר מזה של המפרץ. לפתע נתלכדו שתיהן בנקודה. וכאן תפס מושיקו בידה של מזלה וקרא בהתרגשות:

— הנה האניה שלי, זו המוארת!

רגע עמדו שניהם דוממים, מסתכלים באניה הזוהרת בתוך הקרניים הלבנות, ולפתע זעו הקרניים, נפרדו וגזו ההלום... מושיקו לחץ אליו את מזלה ואמר בהתרגשות: — שתיים אני אוהב, אחת, זאת למטה, ואת השניה, מזלה...

בן ציון דימנט

לגעים עמדו רגליו ברחוב השומר שקירות מגן מפסיקים אותו לסרוגין. הנה ביתו: בחדוה נכנס מושיקו בעד הפתח.

— יא, מושיקו-מחמל עיני, — קבלה אותו אמו בשמחה. יהניחה לעבודות הבית אשר עסקה בהן. אחיו הקטנים — עצרו על עמדם והסתכלו בו בהערצה אלמת, אפילו חזקי, הקטן והחמוד. נצב עתה מבויש ונכלם בצד אחיו. אותו חזקי שתמיד עם הופעתו של מושיקו היה מזנק אליו בחדוה ומחבק את רגליו. הפעם שמר על "מרחק כבוד" מן האיש הנכבד לבוש הצהורים...

— האם הגיע מכתב מרחמים? — שאל מושיקו לאחר שחשב עם בני ביתו.

— כן, — ענתה האם — נשלח לפני שבוע ממרסיל, אמרה והגיש לה את המכתב שהיה מוצנע מתחת למכתשת הנחושת הכבדה שעמדה על הארון.

— איך החיים על ה"בפור" (ספינה)? — שאלה האם בדאגה. היתה זו אשה למודת סבל ועבודה. הייתה הקשים עברו עליה במחסור תמידי ובדאגה בלתי פוסקת לבית ולילדים הרבים. הים נראה בעיניה כיצור אגדי מאיים אמנם מהלון ביתה ראתה אותו לעתים קרובות, אולם כמעט ולא נזדמנה לקרבתו. תמיד כאשר היו בניה הולכים לרחוץ בים, היתה דאגה שתומה מכרסמת את לבם עד שובם. ועתה הנה שני בניה נמצאים על הים.

מושיקו ענה בכמה משפטים תפלים לשאלות ואחר קם ללכת.

הוא לא היה קשור לביתו במיוחד. בגיל צעיר כבר יצא לחיים, לרחוב ולעבודה. את למודיו נאלץ להפסיק בשנתם ההמישית והמשיכם בעצלתיים בשעורי הערב לנוער-העובד. אשר אחיו, רחמים, אלץ אותו לבקר בהם. החיים הקשים בבית ובסביבתו הרחיקו ממשיפתו ובלי משים היה מקשיח את לבו לבני-ביתו ולאמו, אשר אהבתו וחבתתו מכל בניה, ואשר מעולם לא היה הספק בידה לגלות אהבה זו, מרב טרדותיה ודאגותיה.

היתה כבר שעת דמדומים עת עמד מושיקו בחלקת השדה מאחורי ביתה של מזלה. שריקה חרישית הרעידה באויר את צלילי ה"קוקרצה", ומיד הופיע ראשה של מזלה בחלון.

— הלו מושיקו, — קראה זו בשמחה — אני מיד יורדת. — מה שלומך, מושיקו? — שאלה הרש, והחזיקה בידו — היכן היית במשך כל הזמן? — עיניה סקרו בהערצה את המדים הלבנים.

מושיקו הסתכל בחמדה בפנים הכהים הנאים המוקפים שער שחור ואמר כלאחר-יד:

— "עשינו" אניות מלחמה ונסענו בים. אילו ראתה את האניה מזלה?!

— קח אותי לנמל, — הציעה מזלה.

— אסור, אי-אפשר, — ענה מושיקו בהחלטיות.

— איך נראית האניה ואיך חיים שם? — הוסיפה מזלה לשאול.

וכאן החל מושיקו מתאר את חייהם כיד-הדמיון הטובה עליו, ומזלה מקשיבה לו בפה פעור ובעיניים נוצצות: —מסובבים, "כוזה" כפתור, ומיד מתחילה האניה לרוץ במים. ואחר כך היא שורקת כמו זאת, — ובוה הרגע

דבר כאות נפשך ...

(הדים מ„במה הפשית“)

מכריו בקול אדיר ורועם... גם עצביו רופפים, והרופא עונה לו כי הוא בריא, מבלי לבדוק כלל. ומתאוננים אנשים על הלבוש והמזון, על הד וההופשות, הכביסה והתורניות. מענין, כמה ענינים ונח אים שונים ומשונים קיימים וקשורים בחיי המחנה, ואז חש בהם, עד שאלה מתגלים אחד אחד באסיפה.

הנה קם בחור צנום בעל עיניים אפלות וקול עבה: — אני, לא יש יודע עברית, מדבר צרפתית... ונתמנה מתורגמן, וצילילי השפה הגלית נשפכו באזניו והיוך של רצון והסכמה נשפך על פניהם של אנשי גו שישבו עד כה בפנים אדישות ולא הבינו מה מתר כאן. הלה דיבר על המזון שאינו ניתן בזמן לשוע בנמל. הוא גמר וישב כשהוא ממלמל לעצמו בהחלטי „נז מאנזיה, נז גאצרה“... (אין אוכל, אין שמירה). ואז צרפתית כשרה, אידיש על-אחת-כמה-זכותה. וקם אחד, יהודי פולני טפוס, ונשא נאום חוצב להבות-גד האפסנאי, ונגד המחסנאי, ונגד הסגן ונגד השני ונגד המפקד עצמו ונגד כל מי שדרגתו למעלה מטור על שכל אלה מונעים בגד ונעל מעוברי המספנה, למי השביתות (!) והפניות למטה הראשי... „כבר דברתי השליש ועתה אני אדבר עם המפקד בכבודו ובעצ מכריו הקובל בעז, ומשקיף על ה„ערף“ הרחב שמסב השולח לו מבטי עזר והסכמה האומרים: „תן ל הרבץ בהם, אל תחוס, אנו מאחוריך...“

המפקד עומד, ידיו שלובות על חזהו ועיניו מביט בדובר וברצפה חליפות. האידישיסטי ישב, והנה קם מעולי הונגריה וההל: „אגה מגה...“ ואולם דבריו נב מיד ברעם של צחוק ועליצות, והסגן מצא לנכון להס כי רשימת השאלות נסגרה. ועתה החלה פרשת „מכות-הנגד“ שירדו על המתלוננים. למתלונן על „מצב-הרוח“ נודע כי בע אותו חטא של „אי-ציות“ היה צפוי, לא רק למאסר של ימים, אלא למאסר שנה תמימה... ואם המעמסה החמרית לא נפרקה, הנה לפחות הנטל הנפשי מאותם מריהנפש וקשיהוים, הנדכ והנענים שהוכרו לעיל, אשר אופשר להם לשפוך מדישיהם ככל אות נפשם.

ואילו למאזינים ה„נייטראליים“, נגרמה שעה „קורת-רוח“, מעין יומן-שעשועים שלפני הצגת הקול שנוצרה אחר האסיפה... מכריו בקול אדיר ורועם... גם עצביו רופפים, והרופא עונה לו כי הוא בריא, מבלי לבדוק כלל. ומתאוננים אנשים על הלבוש והמזון, על הד וההופשות, הכביסה והתורניות. מענין, כמה ענינים ונח אים שונים ומשונים קיימים וקשורים בחיי המחנה, ואז חש בהם, עד שאלה מתגלים אחד אחד באסיפה. הנה קם בחור צנום בעל עיניים אפלות וקול עבה: — אני, לא יש יודע עברית, מדבר צרפתית... ונתמנה מתורגמן, וצילילי השפה הגלית נשפכו באזניו והיוך של רצון והסכמה נשפך על פניהם של אנשי גו שישבו עד כה בפנים אדישות ולא הבינו מה מתר כאן. הלה דיבר על המזון שאינו ניתן בזמן לשוע בנמל. הוא גמר וישב כשהוא ממלמל לעצמו בהחלטי „נז מאנזיה, נז גאצרה“... (אין אוכל, אין שמירה). ואז צרפתית כשרה, אידיש על-אחת-כמה-זכותה. וקם אחד, יהודי פולני טפוס, ונשא נאום חוצב להבות-גד האפסנאי, ונגד המחסנאי, ונגד הסגן ונגד השני ונגד המפקד עצמו ונגד כל מי שדרגתו למעלה מטור על שכל אלה מונעים בגד ונעל מעוברי המספנה, למי השביתות (!) והפניות למטה הראשי... „כבר דברתי השליש ועתה אני אדבר עם המפקד בכבודו ובעצ מכריו הקובל בעז, ומשקיף על ה„ערף“ הרחב שמסב השולח לו מבטי עזר והסכמה האומרים: „תן ל הרבץ בהם, אל תחוס, אנו מאחוריך...“

מנהג נאה הונהג במחנה חיל-הים. אחת לחודש נערכת „אספת עם“ בהשתתפותו וביזמתו של המפקד בכבודו ובעצמו. באספה זו יכול לשפוך את שיחו קבל עם ועדה, כל מרינפש וקשה-ליום, נדכא ונענה, למען ידעו השוררים-הסורים כי יש עין פקוחה ואוזן שומעת...

והנה נועדה האספה האחרונה להתקיים באחד הערבים הנדירים במחנה. היה זה ביום שלישי — 8.11, הלא הוא יום רשום התושבים, ואשר בו הוכרו עוצר כללי בארץ כולה ובמחנות הצבא בפרט. והיה זה גם אחד הערבים הנדירים, ואולי גם היחיד, בכלל, אשר בו נוכחו במחנה כל האנשים השייכים לו... ולכן, מחוכם היה וקולע לבחור בערב זה כמועד האסיפה.

ואכן, היה האולם מלא וגדוש עד אפס-מקום. הרישום נגמר מזמן והמפקד קם לשאת את דבריו. לאחר הנאום קם הסגן ומשמיע את השאלה השיגרית — הישנן שאלות? — וכאן מתחיל ה„ענין“.

כמה ידים מהססות מורמות. רשות הדבור ניתנת לאחד, ומיד משתררים שקט ומתיחות. הדובר נושא את דברו ומקצת האולם נשאות הערות:

„הרם את קולך! אין שומעים...“

ולאט לאט מהדהד הקול באולם כלו. הסגן עומד לנוכח הקהל העצום שלפניו, קהל סולידארי, סובייקטיבי לחלוטין, המוכן לתמוך בהתלהבות בכל אחד הנושא את דברו נגד כל סדר שהוא הקיים במחנה, ובעד כל מהפכה שהיא בנוהג הקיים.

הדובר מתאונן על השליש שהענישו בשלושה ימי מאסר רק משום שרוחו של השליש היתה אז רעה עליו... והוא שואל בקובלנה ובתרעומת: כלום חיילים תלויים, לגבי רצוי הטאותיהם (אם בכלל ישנם כאלה), במצב-רוח של שלשים?... ומכיון שהשליש הזה אינו חביב ביותר על החברה, מלזים דברי „השואל הראשון“ ברעם מתיאור-כפיים סוערות וקריאות עזר והסכמה.

כתוב דבריו קם איש רציני, מבוגר למדי ומתריע בשם חובבי-השהמט, מדוע חייבים שולחיו לשחק על רצפת חדר התרבות מהוסר שלחנות וכסאות במקום...!

חלק מן הקהל מגהך, מישהו מנסה למחוא-כף, ואולם, אין מחזיקים אחריו. קם אחר חבוש מצנפת מלחים לבנה כחולת מצחיה, וקולו צלול וחזק. לראשונה מתנצל הוא על חוסר שליטתו בשפה העברית כהלכה ואחר הוא מתחיל להתלונן על העדר טפול רפואי נאות. הנה נשלח מן האניה למחנה והוא חולה וחלש (מלים אלה הוא

כטוב לבם של ימאים ביבשה

אנשיו ומלוותיהם את עוזרו המלומד "לקרוא מחשבות", אשר ידע באורח-פלא זה, לציין בנאמנות את האחד מתשעת הספרים המסודרים על הרצפה, שבו בחר מי מן הנוכחים בעת העדרו של "קורא המחשבות". קורא המחשבות חזר וקרא בהן לתמהונם של המשקיפים. ועוד אלה תוהים ומשתוממים ובעל-הבית, המארח השמח והעליל, הגדיל לעשות בהציגו בפני אורחיו מעשה-לחטים מעילא ולעילא.

הוא ביקש מטבע, אשר אחד הנוכחים סימן אותו בהריץ או בכתם דיו לשם ציון והבדלה. אחר נטל את המטבע בידו והכניסו לתוך כיסו ולאחר רגע הוציא מכיס זה קופסת פח כרוכה בגומיות מכל עבריה. אט-אט שוחררו הגומיות בידיו אחד הנוכחים, הקופסה נפתחה והנה בתוכה קופסה שניה, כרוכה כראשונה בגומיות. לאחר שגם זו הותרה ונפתחה, נתגלתה בתוכה קופסת פח שלישית קטנה מקודמותיה, וכן רביעית בתוך השלישית, כולן כרוכות ועטופות בגומיות מכל עבריהן. וברביעית, הקטנה, נתגלה שיקק בד קטן שצוארו אף הוא כרוך בגומיה, ובתוך השקיק... הפלא ופלא, כיצד הגיע המטבע לשם? נפלאות כאלו לא נראו אף על ים-סוף... הרהרו הימאים התמהים. ולאחר שמצב-הרוחות טפס ועלה לשלבים העליונים, הופיע איש-האקורדיון וחלק בין הנוכחים גליונות שירים והגרונות פצחו שירה...

בשעת ערב מאוחרת נפרדו היילי הים ממארחיהם האדיבים והנעימים, ובהרגשת ספוק ירדו ממרומי הכרמל אל שפת המפרץ, אל האניה העוגנת בנמל, המצפה לבניה... וקצין-התרבות, "בעל-השמחה", שבע רצון מהמסיבה ובעיקר מעצמו, כדי להקדים רפואה לקנאה, חזה בעיני רוחו שרשרת מסיבות "סגורות", שמספר חוליותיה כמספר אניות הצי הישראלי, כן ירכבו...

יהלום

צלילי תזמורת הג'אז נתמוגו בדשדוש רגלי הרוקדים על רצפת השיש החלקה. בחורים מנומשים במדים אפורים, חבקי בורעוותיהם נערות במדי האקי, כחבק את עמוד התרן בעת טפסם עליו, ונעו יחדיו לקצב המנגינה. הקירות והדורים הצבועים כדוגמת גלייז מקציפים. אנכיים, באו כאילו להפגין את אופי המסיבה הסגורה ביניהם, של מלחי אהת האניות של הצי, אשר נועדו, עם מפקדם בראשם, לבלות על היבשת ערב בצותא.

בפינת החדר, נשענים לכורסה רכה, ישבו שנים, צעיר רים, מבושמים, והסתכלו בעינים בוהות אל המתרחש סביבם. וידיהם מקמטות במבוכה את אריג מדיהם האפור. פרהי מלהים הם אלה, אשר טרם הורגלו בכגון דא וכנראה שאף טרם אמנו את רגליהם כראוי במצעד רקודים. על המרפסת נראו כמה צללי זוגות "מתבודדים".

קצין-התרבות, האדם, המתכנן והמארגן של "הפעולה", התרוצץ במרץ בין הרוקדים. מן המנגנים אל בעל-הבית, ומשם אל המגישים וחזרה. ואף הגדיל לעשות בצאתו במהולות עם עקרת הבית בכבודה ובעצמה.

היין ניגר והכריכים נלעסו כידם הטובה של בעלי-הבית וה... אפסנאי של האניה. ולבסוף החלה ה"תכנית". נתכבד בפתיחת התכנית מפקד האניה. הוא הציג בפני

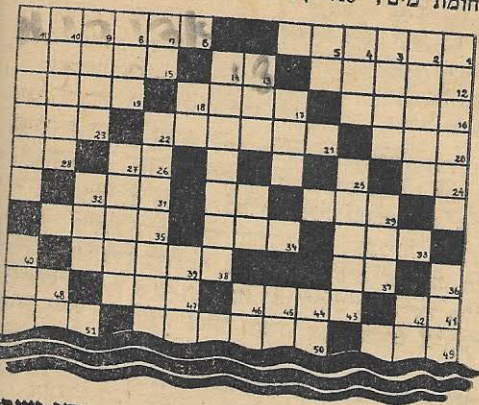
בן-ציון דימנט

חידה

חֲקִי לְשָׁנִים וְטֶל הָאֶתֶד —
הֲלֹא הוּא הָרָאשׁוֹן בְּדוֹרוֹ כְּבִחֻבָּיִם.
טַעַם הַשָּׁנִי נֶסֶהוּ, אֶלֶּיָּה —
מוֹצָאוֹ מְמֹרָת, הוּא מִשְׁקָה שֶׁ אֵלִים.
קִטֵּעַ אֶת זִנְבִי,
וְרוּיָה רַב נַחַת.
אֶל תּוֹצִיא אֶת קֶרְבִּי! —
יֵאחֲזֶק חֵיל וְפַחַד!..
וְכִלֵּי בְּעוֹתִים לְאוֹיֵב הַחוֹלֵשׁ —
עַל הוֹפִים, בְּפִלּוֹת אֲנִי בָּם פּוֹלֵשׁ.

ת ש ב ק

- קטנים ; 25. מספינותינו ; 29. צבא הרגלים ; 30. זיקאש ;
 32. עזוב, בודד ; 36. מחכה להתישבות ; 39. ערב (בוזל) ;
 40. נזרק מהאניה לקרקע הים ; 42. אדמה רכה ; 44. אומה ;
 45. חומת מים ; 46. קינה, נהי ; 48. גר .

ערך : אחי-ישר

- מימין לשמאל : 1. הורע הצעירה בכוחות המגן ;
 6. צללו כעופרת במים... ; 12. מדות ארך ימיות ;
 13. להקת אניות ; 15. הורדת צבא לחוף ; 16. „גבור ...”
 כנוי למרשל פטן ; 17. חומר הנתן למריחה ; 19. אח בעלי
 המת ; 20. עוף טמא ; 21. מתהווה והולך ; 23. בו מרוחק
 האהל ליתד ; 24. תוצרת מנעולים ידועה ; 28. חס ישלום
 בראשיתבות ; 29. אחת מארבע מיתות בית דין ; 30.
 ערמת מים ; 31. טיט טובעני ; 33. מדבר ; 34. מחצית ;
 35. שם נערה על שם פרח ; 37. שקט, נרגע ; 38. נותן
 את דברו ; 41. ההלק האחורי של הגוף ; 43. דברי בעל-
 הדין ; 47. צבא הקשישים ; 48. חי במים ; 49. מבצע
 נגד משתמטים ; 50. מכשירים למדידת כמות המשקעים ;
 51. עמוד התווך של האניה .
- חלמעה למטה : 1. הרוטים באבן ; 2. שם מדינתנו ;
 3. לנזע כלפי מטה ; 4. מדת הלח ; 5. תופס 4/5 מכדור
 הארץ ; 7. אבי אבות השופטים ; 8. קריאת עודד והערצה ;
 9. דינודברים שלי ; 10. יתרחב ; 11. ארך דרך בזמן
 מסוים ; 13. עיירה על שפת כנרת ; 14. בירתנו ; 17.
 תשורה ; 18. ההפך מקודש ; 22. מעשי אחיות עינים

שור: מ גלפו

נבחרת חיל-הים בפנינג-פונג

- (1) **יצחק גרוסמן** — שיחק בנבחרת הצבא הבריטי במצרים. הוא נצח בשורת מישחקים את אלוף לונדון בשנת 1944. גרוסמן משחק גם כדורגל בנבחרת חיל-הים בתור רץ אמצעי. חבר "הפועל" ברמת-גן.
- (2) **יוסף** — שחק במכבי ראשון לציון ובמכבי במשחק הגנה.
- (3) **פיידינגר אברהם** — שרת בצי הפלסטיני וסחק בנבחרת הצבא באלכסנדריה. שחקן מכבי בתורת. סגן במכת "בקתנד" מהירה מאוד. נוסף לזה הנו גם שחקן כדורגל.
- (4) **אודיון שמואל** — שחקן צעיר, אבל בעל יכולת גדולה גם בהגנה וגם בהתקפה. משחק גם כדורגל בקבוצת בת-גלים.
- (5) **זיכרשטיין שמואל** — שחקן מנוסה מהיר בהתקפה והגנה.
- (6) **גלמן יצחק** — אלוף שחיית חזה בארץ. שחקן פנינג-פונג, בעל כשרון.

הקבוצה הנבחרת של חיל-הים באיגרוף

נקססבורגר דב — משקל "נוצה": היה אלוף "הפועל" ובודאי מוכר לכל המתעניינים בבוקס בארץ. הוא הוכיח את יכולתו גם בחיל הים בתחרות נגד "המכבי" תל-אביב, וגם בשבוע האחרון נגד הצבא. בנצחו את מתנגדו ב"נוק אאוט".

בריש יוסף — משקל "חצי-בינוני" — אלוף רומניה לשעבר, מצטיין במכה ימנית חזקה.

לבקוביץ מוס — משקל "חצי-בינוני" — לשעבר אלוף הנוער בלונדון. כולס זוכרים אותו בודאי מתחרות חיל-הים נגד מכבי תל-אביב, בה נצח מוס את בגור.

שינהאז — משקל "קל" — אלוף במחנות רמה בגרמניה. שינהאז מוכיח התקדמות מהופעה להופעה. כתוצאה מאימונים רציניים.

עובד מרדכי "הצעיר" — משקל "תרנגול" — אחד המתאגפים הצעירים המבטיח הרבה בעתיד. עובד נפצע בקרבות נגבה בשתי רגליו בריסיסים, יצא סביב החולים לפני כחודשיים וכבר הופיע בוידה ונצח את יריבו מוני בנוקאאוט טכני.

קבוצה נבחרת של חיל-הים בכדורגל

מליקה (הפועל, ת"א).

דורן (הפועל ת"א). דוננברג (מכבי חיפה).

משה לפינסקי (מכבי חיפה). אריה פוקס (הפועל ת"א).

ברוך וישנר (מכבי ראשל"צ).

גורפינקל (הכח חיפה). מרטיין או שלנגר (הפועל חיפה).

גרוסמן (הפועל רמת-גן). שמואלביץ (עולה חדש).

אהרון (הפועל חיפה).

מיפגן ספורטיבי בסיום קורס ימי בחיל-הים

בשבת, 4.12.48 התקיים מיפגן ספורטיבי של חניכי וגומרי קורס ימי אי-שם בארץ באחד מבסיסי חיל-הים.

האימון הגופני המכוון להכשרתם הימאית של הצעירים מבין חברי ה"גדנ"ע", הוא חלק בלתי נפרד מההכשרה הכללית ותפס מקום נכבד בתכנית האימונים.

המהנה, השוכן באחד המקומות היפים שעל חופי ארצנו, היה מקושט בדגלים ואוירת חג היתה שרויה בקרב משתתפי המיפגן.

המיפגן היה בנוי על תחרויות בין-מחלקתיות, במגמה להפגין את היכולת הקבוצתית הממוצעת, וביחד עם זה לתת לפעולות השונות אופי תחרותי ואפשרות של השתתפות לכל אחד ואחד מהחניכים.

התכנית כללה:

תחרות ריצה למרחק 3½ ק"מ לאורך חוף הים, תחרות בין קבוצות נבחרות לבין המחלקות השונות בכדור-עף, שחייה מחלקתית בים ותחרויות-בוקס בין נבחרת התני-כים במשקלים השונים.

התחרויות עמדו על רמה גבוהה והוכיחו שלמרות הצמצום בשעות האימונים, עלה בידי המדריכים להקנות לחניכים כושר גופני מעולה. מספר חניכים הצטיינו באופן מיוחד, ואם תנתן להם האפשרות להמשיך באימונים — עלולים הם להגיע להשיגים נכרים.

להלן תוצאות הקרבות באיגרוף:

(1) דוד כהנוביץ, מחלקה 3, נצח את אברהם בק, מחלקה 1.

(2) יצחק ממנוב, מחלקה 3, נגד יהודה קלר, מחלקה 1.

— תיקו.

(3) חיים מוסק, מחלקה 1 נצח את דוד פיינשטיין.

(4) פלך מאיר, מחלקה 2, נוצח ע"י אליעזר בורנשטיין, מחלקה 1.

(5) דני פוקס, מחלקה 2, נוצח ע"י ראובן ויינמן, מחלקה 2.

פעילות ספורטיבית מוגברת לקראת התמודדות חיל-הים עם חיל-האוויר ביופ

בלי שבת ובשבת — 17/18.12.48

השבועיים האחרונים עברו בחיל-הים בסימן של הכנות לקראת מבחן כוחות הספורט של שני החילות.

התכנית כוללת:

תחרות כדור-עף — בשבת בשעה 10, חיילים וקבוצות חיילות.

תחרויות כדורגל מלוואים — בשעה 12.30.

משחק הנבחרות של שני החילות בשעה 14.30 על מגרש "בוה" ביופ.

במוצאי שבת בשעה 18.00 תחרות פנינג-פונג של הנבחרות במחנה אריאל של חיל-האוויר.

מִשֶּׁה טֶבֶנְקִין

מִיתֶר-אוֹרָה

צִצִּיף מְרֻגָּז רֹאֵי-הַיָּם
אֶל תְּהוֹמֵי יָרֵעַ, יִשְׁקֹט.
מִפְּלִי-שָׁלוֹה גוֹלָשִׁים דּוֹמָם,
אֲשֶׁדוֹת אֲשֶׁדוֹת —

שֶׁר הַזֶּהָרִים פָּרַשׁ בָּפוֹ
וַיִּשְׁשֵׁא אֵצֶרֶת חֲנוּ.
יוֹם שֶׁאֵין, תִּפְלֵת נִסְעָר.
חֲנוּ!

שִׁיר הַלֵּל לְכַחוּל-הַיָּם.
שִׁיר הַלֵּל לְיוֹם בְּהִיר,
לְמַרְחָבֵי אֵין שְׂבִיל וְקֶץ
הַיָּד וְשִׁיר!

נִנוֹחַ מִשׁוֹטֵי הַנֶּגֶם
וּמִפְּרָשֵׁי יָרֵעַ אֵין-נִיד.
מִיתֶר-אוֹרָה נִמְתַּח סְמוּי,
הַדּוּמְיָה תִּרְעִיד.

